

Stephanie är lucia-kandidat nummer 6

LUCIA. Luciafirandet lyser upp Hammarlandsflickan **Stephanie Jörgensens** mörka vinter. Hon valde att lussa för de boende på Hammargården i Hammarland.

– Jag tror att de uppskattar att man lussar för dem. Stephanie har deltagit i vokalisttävlingen många gånger så det är inget nytt för henne att uppträda inför publik. SIDAN 10

Asfaltbråket kan kosta landskapet över 1 miljon

Ab Rafael går till tings för att få bort massorna inom tre veckor

NYHETER. Ab Rafael kräver att Ålands tingsrätt ska ålägga landskapsregeringen att före den 25 november forsla bort 18.000 ton gammal asfalt från upplaget i Jomala Ödanböle – annars hamnar landskapsregeringen på ett vite på 100.000 euro. Det andra alternati-

vet är att landskapsregeringen betalar 18.000 euro per månad till Ab Rafael om asfaltmassorna inte flyttas inom utsatt tid.

Orsaken till att Ab Rafael nu skärper tonen mot landskapsregeringen är att bolaget väntat länge – allt sedan 2007 när det blev känt

att returasfalt som innehåller giftig stenkolsolja har dumpats tillsammans med "ren" returasfalt – på att landskapsregeringen ska göra något åt saken.

Trafikchef **Niklas Karlman** fick nyheten om det skärpta tonläget i går.

Ser mörkt ut. Det blir dyrt hur landskapet än löser problemet med asfalten.

Foto: JONAS EDSVIK

– Ett vite på 100.000 euro är inga småpengar. Men dyrt blir det i vilket fall som helst – om vi lyckas separera massorna med den högsta halten så kostar det ändå runt en miljon euro att forsla bort dem. Om vi måste föra bort all asfalt så kostar det mer än en miljon euro. SIDAN 3

Andelen "infödda" minskar på Åland

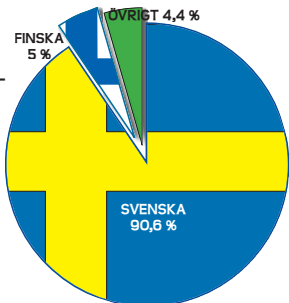
Svenskan dominerar kraftigt ändå

NYHETER. För 30 år sedan var drygt 76 av 100 fast bosatta också födda på Åland. I dag är det bara 68. Inflyttningen har ökat kraftigt och bidrar också till att folkmängden har ökat med över 20 procent sedan 1980.

Men inflyttningen till trots har drygt 90 av 100 fast bosatta svenska som modersmål.

Störst är inflyttningen från riket och den har hållits nästan osannolikt konstant under årens lopp. Andelen fast bosatta som är födda på rikssidan var i fjol 19,7 procent – exakt samma som 1980!

Uppgifterna är plockade ur Statistisk årsbok för Åland, som i dagarna har kommit ut med upplagan för 2009. SIDORNA 4-5

Svenskspråkigt.

Så ser Åland fortfarande ut, trots ökande inflyttning. De finskspråkiga har knappt ökat alls på 30 år och håller nu på att bli ifattsprungna av gruppen övriga. Grafik: MONICA FOGELSTRÖM

Farsdagssnack. En bra farsa är en som har tid tycker elever vid Godby högstadieskola. Längst fram från vänster: Didde Svahn, Joel Lundgren, Emil Söderlund och Casper Wikström, bakom dem Tove Silfver och Malin Sandstedt, längst bak: Malin Lindström och Nelly Lindbom.

Foto: ERKKI SANTAMALA

De vill ge mer tid åt papporna

TEMA. Inför farsdag på lördag önskar ungdomarna mer tid åt sina pappor. Nya Åland har träffat ett gäng tonåringar från Godby högstadieskola för att prata om hur en bra pappa är och de berättar sina finaste papa-

minnen. De bästa minnena de har är när de gjort något tillsammans med sina fäder.

– Jag tycker det är finast när man sitter tillsammans vid datorn och letar upp nåt på spotify och man märker att man gillar samma musik. Att

man har nåt gemensamt, säger **Nelly Lindbom**.

Malin Lindström önskar sin pappa **Dick** semester och **Didde Svahn** skulle gärna ge sin pappa **Micke** en ny säng i farsdagspresent.

SIDORNA 15-17

Loppmarknad i Godby

NYHETER. Ålandsprofilen Lars Lindströms kvarlåtenskap såldes igår kväll inne på Godbycenter. Bland fynden fanns bland annat en projektor från 30-talet och Ålandskartor från 1947.

Anna-Lena Berndtsson från Godby fyndade en mini vinylskiva. Foto: CECILIA LINDVALL

SIDAN 7

kultur

8

Hagar Jansson håller sin första utställning som 92-åring. Nyan har träffat henne.

ekonomi

18

"Perioder med nedgångar och större pessimism är bara en naturlig del av en långsiktigt stigande bors, det är en motreaktion på tidigare uppgångar."

BÖRSKRÖNIKÖREN MATHIAS SÖDERBACK

folk

24

Dagens ålänningar **Jonna Stolt** och **Tilde Enberg** är bästisar.

åland 24 ikväll

Sportmagasinet har träffat IFK Mariehamns handbollsdamer.

TILLFÄLLET

– ett företag i Nordiska Tjänster AB

VI HAR ÖPPET-NÄR DU ÄR LEDIG!

Vardagar 10-19. **Lördag Söndag 11-16**

tel. 17 570 fax 17 581 Lövuuddsvägen, Möckelö (vid flygfältsrondellen)

DE PERFEKTA PRESENTERNA TILL FARSDAG

Grattis
pappa!
**Alla
Kuusamodrag
-20%**

(erbjudandet gäller t.o.m. lördag 7.11)

SEAFOX
2 delad flythålar

139€

Svärd +
2 skedjor
1,3 mm 13" / 15"
(87,-)

59€

PAKETPRIS

Mora filékniv
14,60

Filé brädset 34€

Fisknät fr. 24€

Skyddskit
Byxholk, handskar, hjälm
(170,-)

149€

PAKETPRIS

Skogshjälm
Semi-pro (norm.pr. 44,-)

35€

Kombikanna
(norm.pr. 54,-)

45€

Underställ
Lbrador 721P

29€

Ficklampa
med batterier

13,70

FatMax
Verktögsväska, 45 cm

44€

Stekgryta
Skeppshult, 3 liter

54,90

CAPLIGHT
LED lampor

8,90

Handsåg
Byggvaruhusets

9,90

Vi har även
presentkort!
**BÅT & FRITIDS
VARUHUSET**
TRÄDGÅRD • LANTBRUK • FRITID
SKOGSBRUK • BÅT • KLÄDER & SKORTFN 28 011, BUTIKEN 28 170, TRÄDGÅRD 28 162,
BYGGLAGRET 28 174 ÖPPET: VARD. 7-18,
TORSD. 7-20, Bygglagret 7-18, LÖRD. 9-15
**BYGG
VARUHUSET**
BYGG • TRÄ • JÄRN • HEMINREDNING
KÖK • BADRUM • FÄRGER • VERKTYGTFN 28 011, BUTIKEN 28 170, FÄRGER 28 215,
BYGGLAGRET 28 174 ÖPPET: VARD. 7-18,
TORSD. 7-20, Bygglagret 7-18, LÖRD. 9-15BMR 100 radio
9,6-24V batterier

95€

BDF 343 SHE
14,4 V 1,5Ah Li-Ion

169€

Makita

TORS DAGAR ÖPPET TILL KL. 20 .00 VÄLKOMNA!

WWW.BYGGVARUHUSET.AX

ms Ejder.
Foto: ERKKI SANTAMALA

Nu minskas besättningen på Ejdern

Som Nyan tidigare har berättat har Sjöfartsverket givit klartecken till ett försök med tremansbesättning på ms Ejder under tiden 1 oktober 2009–31 mars 2010. Trafikminister **Veronica Thörnroos** (C) tog igår beslut om att försöket kommer att genomföras, dock inte medan fartyget trafikerar Föglölinjen.

Föredragande sjötrafikchefen **Bo Karlsson** antecknade skiljaktig mening i protokollet. Nyan har sökt honom för en kommentar. (ak)

16,5 procent också 2010?

■**MARIEHAMN.** Stadsdirektör **Bjarne Pettersson** föreslår att inkomstskattesatsen i Mariehamn förblir oförändrad 16,5 procent nästa år. Stadsstyrelsen tar ställning till procentsatsen i morgon.

Också fastighetsskattesatsen föreslås oförändrad 2010. Det betyder 0,12 procent i allmän skatteprocent, 0,9 procent för fritidshus, 0,4 procent för kraftverksbyggnad och 0,4 procent för allmännyttigt samfund. För stadigvarande bostadshus bärs ingen fastighetsskatt upp.

Någon hundskatt blir det inte i staden nästa år heller, om stadsdirektörens förslag går igenom. (ao)

Mopedrån i tingsrätten nästa vecka

■På tisdag nästa vecka tas sommarens rån, då två unga män på en stulen moped rånade en värdetransport utanför Ålandsbanken, upp i Ålands tingsrätt. Rättegången fortsätter på torsdag och möjligen också på fredag eftersom fler än tio personer ska höras.

Männen är födda 1982 och 1989 och bosatta i Sverige. De står åtalade för grovt rån, dråpförsök och uppvigling till dråp. (ao)

I dag presenteras landskapsbudgeten

■Var vill landskapsregeringen spara och var vill man investera 2010? Vid en presskonferens klockan 10 idag kommer landskapsregeringen att presentera sitt förslag till landskapsbudget.

Under dagens lopp läggs artiklar upp på Nyans hemsida. Mer om budgeten kan du läsa i torsdagens Nya Åland. (ak)

Nyan rättar

Jhonny Husell toppar i Lemland

■Det är inte **Bror Husell**, utan hans son **Bror Karl Jhonny Husell**, som ligger överst i skattetoppen i Lemlands kommun.

Skattetoppen 2008 publicerades i gårdagens Nya Åland.

Jhonny Husell.

Miljonaffär för landskapet att föra bort asfaltmassor

Fall för tingsrätten. Returasfalthögarna nådde Ålands tingsrätt i förrgår. Asfalten, som ägs av landskapet och som delvis innehåller stenkolstjära, förvaras fortfarande på Ab Rafaels område i Ödånbole trots att tiden löpte ut den sista oktober.
Foto: JONAS EDSVIK

Ab Rafael ger landskapsregeringen tre veckor – annars börjar det kosta

Ab Rafael skärper tonen mot landskapsregeringen om asfaltmassorna i Jomala Ödånbole.
I måndags vände sig bolaget till Ålands tingsrätt för att säkra 100.000 euro av landskapets pengar ifall massorna inte är bortflyttade inom tre veckor.

Av Rafael anholder om att tingsrätten behandlar bolagets ärende snabbt eftersom tiden redan gått ut för avtalet med landskapsregeringen. Avtalet om uppläggning av gammal vägasfalt som tillhör landskapet, och som delvis innehåller giftig stenkolstjära, på Ab Rafaels område i Ödånbole gick efter ett års tilläggstid ut den sista oktober i år.

Bolaget yrkar genom advokat **Johanny Bäck** i Jomala att domstolen ålägger landskapsregeringen att forsla bort de cirka 18.000 ton asfaltmassorna före den 25 november, alltså inom tre veckor, vid ett vite om 100.000 euro. Alternativet är ett löpande vite om en euro per ton och påbörjad månad som tiden överskrider.

"I god tro"

Ab Rafael påpekar att avtalet som ingicks 2006 rör enbart "rena" asfaltmassor och att bolaget tog emot dem i god tro för mellanlagring. Sedan sommaren 2007 har det varit känt att massorna innehåller stenkolstjära och bolaget har upprepade gånger försökt få landskapsregeringen att göra något åt det, hävdas i stämningsansökan, trots att parterna enligt avtalet var överens om att massorna skulle transporteras bort.

I mars i år informerades land-

skapsregeringen om problemet med stenkolstjära och avkrävdes ställningstagande och åtgärder. Enligt Ab Rafael har landskapsregeringen dock förhållit sig passiv.

I början av oktober uppmanades landskapsregeringen att forsla bort asfaltmassorna. Bolaget avböjde fortsatt förvar och återvinning.

Orsak till vitet

Orsak till vitet är enligt stämningsansökan att Ab Rafael har drabbats av kostnader för att uppfylla gällande lagar. Om massorna inte har flyttats bort före slutet av november, drabbas bolaget av ytterligare kostnader på grund av krav på separering, transport och intäckning, heter det.

Om massorna inte är borta senast den 30 april nästa år får bolaget ännu mera kostnader eftersom massorna då enligt Ålands miljö- och hälsoskyddsmyndighet ÅMHM måste slutförvaras med allt vad det innebär, påpekar advokaten.

Om 100.000 euro inte säkras riskerar bolaget att tvingas förskottera ofrånkomliga kostnader för landskapsregeringens räkning och riskerar att tvingas uppfylla ÅMHM:s krav på borttransport av det farliga avfallet på egen bekostnad, utan att veta om landskapsregeringen godkänner mottagaren och villkoren i övrigt, heter det i ansökan.

Nya Åland har med jämna mellanrum rapporterat om turerna i bråket sedan det blev känt att Ab Rafael och landskapsregeringen inte är överens om fortsättningen.

ANNIKA ORRE
annika.orre@nyan.ax
tfn 528 450

Trafikchef Niklas Karlman: "Inga småpengar"

–Ett vite på 100.000 euro är inga småpengar, säger landskaps trafikchef **Niklas Karlman** som i går på eftermiddagen tog del av Ab Rafaels ansökan om säkringsåtgärd och stämning i Ålands tingsrätt.

–Jag uppfattar det som att Ab Rafael agerar enligt vad som är bäst för dem, och det han man rätt att göra, tillägger han.

Är det möjligt att flytta cirka 18.000 ton asfaltmassor på tre veckor?

–Tekniskt sett är det möjligt, men en annan sak är om det är praktiskt möjligt. Vi håller på och undersöker möjligheterna att flytta massorna.

Mera bråttom

Blir det mera bråttom i och med stämningsansökan?

–Jo, det är klart. Vi har redan meddelat att vi ska forsla bort

massorna så fort som möjligt.

Niklas Karlman menar att man inte skulle förhålla flyttningen även om stämningsansökan inte hade kommit.

–Vi vill åstadkomma ett eget lagringsområde på Åland. Visst går ett sådant att bygga på tre veckor, men det krävs ju också annat. Vi får se var vi landar.

Dyr lösning

Vad gör ni i väntan på det egna lagret?

–Vi tittar på olika möjligheter. I sista hand måste vi föra bort allt från Åland, något som blir väldigt dyrt.

Hur dyrt?

–Om vi för bort allt så kostar det mer än en miljon euro. Om vi lyckas separera de massor som har de högsta halterna så hamnar vi i trakten av en miljon euro.

I bästa möjliga fall blir kostnaden för landskapet 200.000 euro – men spannet mellan värsta och bästa möjliga är alltså stort i pengar räknat.

Trafikchef. -Vi har redan meddelat att vi ska forsla bort massorna så fort som möjligt, säger Niklas Karlman.
Foto: ERKKI SANTAMALA

Borde ha byggt

Varför tog det så lång tid innan landskapet började agera?

–In i det sista har vi tänkt oss att vi kan hitta en gemensam lösning. Men det är klart att vi nu, med facit i hand, borde ha byggt ett eget asfaltlager redan 2005. Men det är alltid lätt att vara efterklok.

ANNIKA ORRE
annika.orre@nyan.ax
tfn 528 450

Fakta/ Så mycket är 18.000 ton asfalt

■18.000 ton asfalt motsvarar 1.125 lastbilslass.

■En pråm som tar 6.100 ton lastas på cirka 14 timmar med 15 lastbilar i drift vid transport från lagringsplatsen i Ödånbole till Klintkajen i Mariehamn.

■Med hänsyn till befintlig maskinpark på Åland kan massorna transporteras bort på två veckor.

Källa: Ab Rafaels stämningsansökan

32 %

Så stor andel av ålänningarna är födda utanför Åland.

Men färre än

10 %

har annat modersmål än svenska.

5.117.000 euro

Så mycket betalades på Åland ut i ersättning för läkemedel, läkarbesök, behandling med mera under fjolåret.

1.000 kg

Så mycket flundra fångades och såldes på Åland i fjol.

1992 var mängden
24.000 kg.**157.678**

Så många var flygpassagerarna till och från Åland 1990.

I fjol var de

62.110

en nedgång med 60 procent.

4.349

gänger

landade ett flygplan på Mariehamns flygfält i fjol.

1990 var landningarna

5.614

över 20 procent fler.

9.066.680 euro

Så mycket större var bruttointäkterna för lantbruket 1991 jämfört med 2008, inflationen obeaktad.

1.300 %

Med så mycket ökade den ekologiskt odlade arealen från 1995 till 2008.

Detta är en ålänning i siffror

7 delar åländsk,
2 delar finländsk,
1 del svensk + litet till

1.296 nya ålänningar är födda på Åland sedan 1980. 2.171 nya ålänningar har flyttat in under samma tid. Inflyttningen har alltså varit betydligt större än nativiteten. Och den ökar. Men språket håller ställningarna rätt väl.

Ålands befolkning har ökat med 4.673 personer sedan 1980. I procent blir det 20,9. Vid senaste årsskifte var den fast bosatta befolkningen 27.456 personer.

Statistisk årsbok för Åland 2009 berättar dels varifrån alla dessa människor kommer, dels vad de talar för språk.

Det stora flertalet, 18.660 personer, är födda på Åland. 5.413 är födda i riket, 1.949 i Sverige och 1.434 är födda i en lång rad andra länder. Alla finns inte med i statistiken, men Lettland, Iran och Estland hör till stora i gruppen "övriga".

Ser man till språkgrupperna visar det sig att rumänska är det största språket efter svenska, 90,6 procent och finska, 5 procent. Rumänska talas av 116 personer, vilket motsvarar 0,4 procent. Så följer lettiska 115 personer, estniska 112 och engelska 99.

Statistiken listar 27 språk + gruppen "övriga". Enligt uppgifter från Ålands fredsinstitut i somras finns det i dag på Åland 82 nationaliteter och 51 olika språk.

Stabil språkbalans

Nästan en femtedel av alla ålänningar är födda i riket. Den här andelen är nästan roande konstant. Som framgår av figur 3 var andelen 19,7 procent 1980. Samma var den

Bor kvar i födelsekommunen/ procent

Mest:

Kumlinge 58,1

Kökar 56,9

Brändö 54,4

Sottunga 53,9

Föglö 53,6

Minst:

Lemland 33,7

Jomala 33,8

Mariehamn 34,6

Figur 4.

1990 och 2008. Däremellan förekom små, små avvikelser.

Inflyttningen från Sverige har däremot ökat med 97 procent sedan 1990 och från resten av världen med 171 procent.

Till en del har inflyttningen påverkat språkbalansen, men inte så mycket som man först kunde tro. Andelen svenskspråkiga var 1980 95,2 procent och är nu 90,6. De finskspråkigas andel har ökat från 4,4 till 5 procent under samma tid och de med annat modersmål har gått från 0,4 till 4,4 procent. Läget i dag framgår av figur 2.

Att förändringarna, inflyttningen till trots, inte är större måste bero på att en stor del av

dem som kommer från riket är finlandssvenskar.

Troga sin kommun

Flyttningsrörelsen går inte bara till och från Åland. Det flyttas också mellan kommunerna. Ur Statistisk årsbok för Åland framgår att skärgårdskommunerna är bäst på att hålla kvar sin befolkning.

I Kumlinge (figur 4) är 58,1 procent av invånarna födda i kommunen. Kumlinge toppar därmed den statistiken.

Det visar sig att samtliga skärgårdskommuner utom Vårdö har behållit över hälften av sina invånare. På Vårdö är 46,5 procent födda i kommunen.

I motsatta ändan, kommuner

där man har en låg andel infödda, toppar Lemland med 33,7 procent. Jomala och Mariehamn följer tätt efter. Resten av kommunerna ligger mellan 40 och 50 procent.

Vart försvinner fisken?

Nya Åland tog nyligen på ledarplats upp den svaga tillgången på färsk vildfångad fisk. Statistikboken håller med om att fisket minskar.

1990 fångades 10.042 ton fisk för försäljning. Försäljningsvärdet var 3,2 miljoner euro inflationen obeaktad. I fjol fångades 2.485 ton vild fisk, alltså en knapp fjärdedel av mängden för 18 år sedan. Försäljningsvärdet var strax över 2 miljoner euro.

Som en kuriositet kan nämnas att statistiken numera tar upp också kräftor. I fjol fångades 25.850 till ett värde av 85.000 euro.

Figur 9 visar hur fisket av några vanliga arter har utvecklats/avvecklats.

Mycket mer

Statistisk årsbok innehåller mängder av information om samhället, näringarna, val, ekonomin. Det mesta finns där på något sätt. Vissa områden har byggts ut med åren medan andra har krympt. Så har till exempel statistiken över trädgårdsprodukter krympt till två

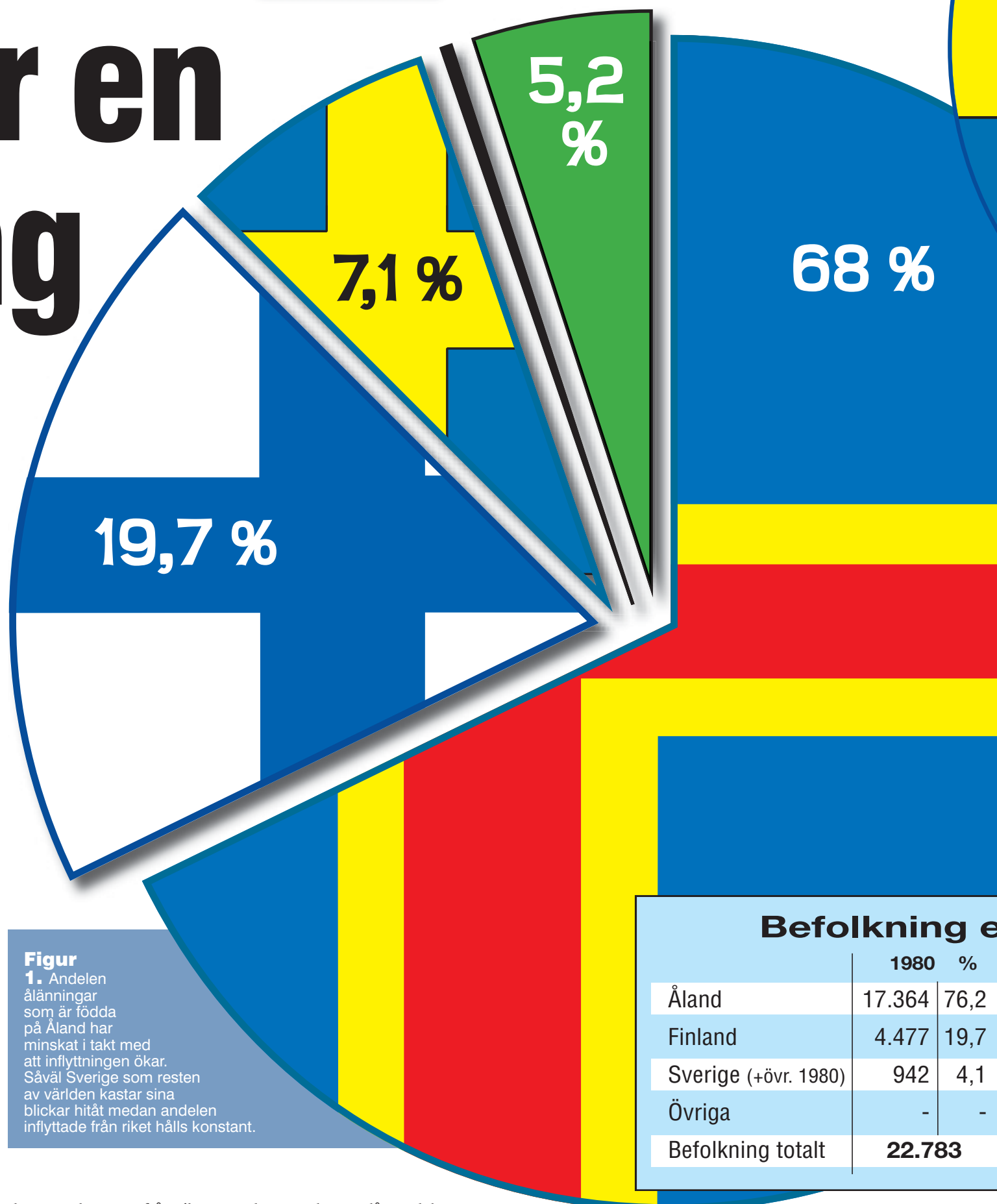
rader: grönsaker 3,37 miljoner euro och äpplen 2,86 miljoner.

För 1991-92 fick man veta mängder och pris på lök, gurka, purjo, kinakål, äppel, jordgubbar, tomater, persilja, dill, isbergssallad och övrigt. 1991 inbringade allt detta 8,5 miljoner omräknat i euro.

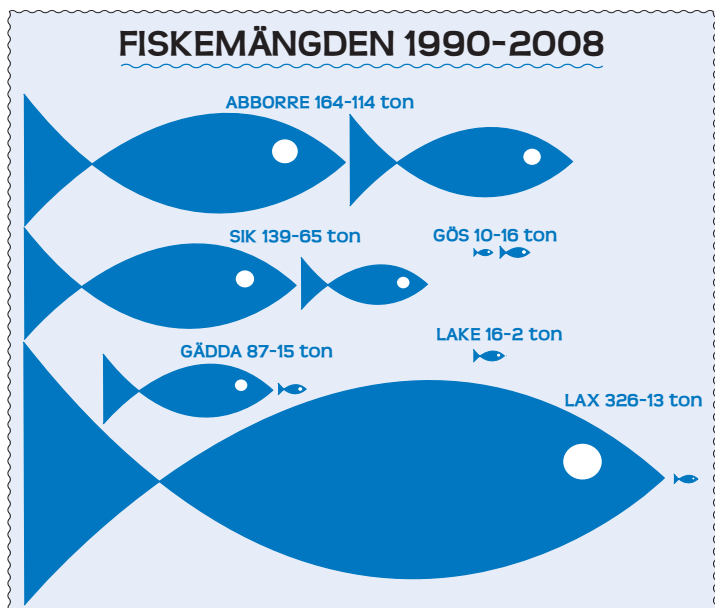
Och trots EU och alla bekymmer med papperskriget har den odlade arealen ökat från 12.420 till 13.951 hektar i fjol, en ökning med 12,3 procent.

HARRIET TUOMINEN
harriet.tuominen@nyan.ax

GRAFIK:
MONICA FOGELSTRÖM

Figur 1. Andelen ålänningar som är födda på Åland har minskat i takt med att inflyttningen ökar. Såväl Sverige som resten av världen kastar sina blickar hitåt medan andelen inflyttade från riket hålls konstant.

Figur 5. Vart tog fisken vägen? Abborren, siken, gäddan, lake-laxen, alla har krympt om man ser till fångstmängderna. Det är bara gösen som växer. Se också tabellen i figur 6.

Enligt födelseort/antal och procent

1990	%	1995	%	2000	%	2005	%	2008	%
18.229	74,1	18.581	73,7	18.682	72,5	18.618	69,5	18.660	68,0
4.857	19,7	4.944	19,6	5.109	19,8	5.395	20,1	5.413	19,7
989	4,0	1.098	4,4	1.354	5,3	1.712	6,4	1.949	7,1
529	2,2	579	2,3	631	2,4	1.041	3,9	1.434	5,2
24.604		25.202		25.776		26.766		27.456	

Figur 3.

Mängden fisk i ton och försäljningsvärdet i 1.000 euro												
	1990	1.000 e	1991	1.000 e	1992	1.000 e	2006	1.000 e	2007	1.000 e	2008	1.000 e
Aborre	164	174	195	191	207	214	156	243	144	247	114	232
Gädda	87	93	77	84	73	84	38	52	28	46	15	29
Gös	10	32	7	22	29	81	33	173	28	136	16	80
Lake	16	25	24	31	19	27	2	8	1	5	2	7
Lax	326	1.024	300	972	173	588	29	126	37	171	13	52
Sik	139	364	177	475	167	490	91	391	76	352	65	366
Strömning + vassbuk	9.046	1.203	8.317	980	10.914	1.148	1.484	260	2.328	530	1.734	345
Torsk	165	125	121	102	1	0,8	528	960	668	1.299	505	902

Figur 6.

Köpa träd är att köpa tid

Genom att köpa träd uppmannas ålänningar nu att utmana EU för att tillsammans hjälpa åt att mildra effekterna av klimatförändringen i världen.

Ett träd kostar två euro. Fem träd kostar tio euro, och så vidare. Träden planteras i Östafrika och orsaken till det är helt enkelt att det är där som det är mest akut.

Bakom den purfäriska kampanjen, står Ålands natur och miljö rf som i veckan skickar ut information och inbetalningskort till samtliga åländska hushåll. De insamlade pengarna går oavkortat till VI-skogens trädprojekt i Östafrika.

Globalt ansvar

Tanken bakom föreningens utmaning är att alla som bor på Åland ska föregå med gott exempel. Genom insatsen visar Åland resten av världen att det är möjligt att ett samhälle kan och vill ta ett globalt ansvar.

– Vi kan även plantera träd här, men vi behöver bromsa upp klimatförändringen i Afrika där det finns ett stort behov. Vi måste kanske sluta tänka på närmiljö och se till det globala perspektivet, säger föreningens vice ordförande Carola Sjöblom.

Dubbelt så effektivt

Träd binder koldioxid vilket mildrar växthuseffekten. Övriga positiva effekter av trädplanteringen är att den i Östafrikas område hejdar ökenspridningen, minskar risken för översvämningar och samtidigt ger mat och försörjningsmöjligheter till byborna.

– På grund av det varmare klimatet växer träden dubbelt så snabbt vilket gör att det blir dubbelt så effektivt, säger ordförande Dan Jansén och tillägger att denna kampanj är ett konkret sätt för alla att hjälpa till för att förändra en alarmerande klimatsituation.

Samma fotspår

Totalt behövs 6,3 miljoner träd planteras, globalt sett, för att bromsa in effekterna av klimatförändringen i världen.

– Detta ska ut. Vi vill påverka EU, säger Carola Sjöblom.

Vill påverka klimatet. Ålands Natur och Miljö rf startar nu en klimatkampanj där alla ålänningar kan bidra, litet som stort, för att öppna för en ljusare framtid för kommande generationer. På bilden står föreningens ordförande Dan Jansén och vice ordförande Carola Sjöblom.

Överlämnas. Kampanjresultatet ska redovisas under klimatmötet i Köpenhamn den 7 december. Då överlämnas information om kampanjen och antalet köpta träd till EU-ordförande Fredrik Reinfeldt.

Utmaningen pågår fram till klimatmötet i Köpenhamn i december, då representer från Ålands Natur och Miljö ska redovisa resultatet för Sveriges statsminister och EU-ordföranden Fredrik Reinfeldt. Meningen är att över-

riga EU-länder ska påverkas att gå i samma fotspår.

När Östersjön kommer på tal och de miljöhöjter som direkt påverkar Åland och ålänningar svarar Dan Jansén att inget är viktigare än det andra.

– Man ska inte välja mellan pest och kolera och man ska inte sluta bry sig om Östersjön om man säger så.

– Den här kampanjen tar upp detta miljöproblem, säger Carola Sjöblom.

På gång är också en utmaning till de åländska företagen.

– Den är inte helt färdigplanerad än, men vi går ut med information i nästa vecka, säger Dan Jansén.

CECILIA LINDVALL
cecilia.lindvall@nyan.ax

Foto: STEFAN ÖHBERG
stefan.ohberg@nyan.ax

Stallhagen behöver marknadsföringsmedel

Det ekonomiska läget har varit ansträngt för öltillverkaren Stallhagen sedan bolagets början. Nu föreslås en emission för att få in kapital till försäljning och marknadsföring.

De förseningar som skedde i leveransen och ibruktandet av Stallhagens nya bryggerianläggning innebar att årets förväntade försäljningsökning skjutits fram. Även årets resultat hamnar därför under budget.

Bolagets styrelse föreslår nu att Stallhagen emitterar ett konvertibelt kapitallån. Konvertibeln erbjuds i första hand bolagets nuvarande aktieägare och maxbeloppet ska ligga på 200.000.

– Vi har inte lyckats komma upp i de försäljningsvolymerna som behövs för att bolaget ska må bra, säger Stallhagens vd Stefan Blomqvist.

Produktionskapaciteten är vid det här laget så pass stor att

Behöver kapital. Stallhagen vill få kunderna i butiken att välja just deras öl bland alla sorter. Arkivfoto: JONAS EDSVIK

man nu behöver satsa pengar på marknadsföring och försäljning. Enligt Stefan Blomqvist finns intresset hos butikerna och pubarna att köpa in deras öl men att konkurrensen är hård.

– Att få kunden i butiken att välja just Stallhagen är tufft, den biten kräver resurser, säger Blomqvist.

Om förslaget godkänns på-

börjas emissionen den 11 november och avslutas den 15 december.

– Vi känner en stor optimism inför det här. Våra ägare är förstående och det är en ganska normal utveckling i ett litet producerande bolag.

TANJA LÖNNQVIST
tanja.lonnqvist@nyan.ax
tfn 528 463

Nina Smeds

Epost: nina.smeds@nyan.ax
Telefon: 528 406

familjen

Dagens namn

CARINA

Dop

John Troy Antero Eklund döptes den 1 november i Brändö församlingshem. Tilltalsnamnet blir Troy. Han är son till Janica Modig och Mikael Eklund från Brändö Åva. Doppräst var Bertil Erickson.

Döda

HANS KOIVUSALO

Den 22 oktober avled **Hans Koivusalo** från Eckerö i en ålder av 65 år. Han var född den 12 april 1944 i Munsala. Efter studier i Sverige började han som telegraf på Eckerölinjen. Han arbetade senare som löneräknare på samma rederi.

Hans ”Koivo” Koivusalo var en profil i Eckerö. Han skötte under några år kommunens informationsblad och fungerade som vildmarks-guide. Hans Koivusalo var en friluftsmänniska som trivdes bäst i skog och natur. Jakt och fiske var ett stort intresse. Han tillverkade egna fiskedrag och samlade på vapen.

Hans Koivusalo var en människa med många vänner. Han var också en berest man. Han hade besökt 49 länder och bland annat skidat över Grönland och klättrat i Kilimanjaro. Han avled hastigt under ett besök hos en vän på Gotland. Han sörjs av brodern **Fredrik** med familj, vännerna **Mats** och **Yvonne Sjöström** i Eckerö, samt en stor vänskrets.

Nyan rättar

Isaksson skar museitårtan

■ **Valter Isaksson**, och inget annat, heter en av dem som besökte Ålands museum i samband med 75-års jubileet.

Valter fick fel efternamn i bildtexten när Nya Åland skrev om det stora tårtkalaset i fredags.

■ I gårdagens artikel om Lemlands och Lumparlands byggnadsnämnder är personen längst till höger i övre raden på bilden Lumparlands byggnadsinspektör och kommuntekniker **Peter Häggström**.

Nej det kan inte vara sant att jag ska fylla 40 - tant! Det är väl bara att acceptera att åren blir flera och flera. Men inte deppar jag för det utan önskar att släktingar, arbetskamrater och vänner vill vara med för att fira med kaffe, smörgåstårter och bira den 13 november mellan 14 och 23 Hoppas ni hänger me!

Pernilla Larsson

PS. Pga utrymmesbrist är platsen hos min pappa i Södersunda. Ring gärna för vägbeskrivning.

Drömmen om en lugn och gemensam middag

Fråga: Vi bor på landet, har två barn, 9 och 11 år, plus en stor hund. Jag vill så gärna att vår familj äter middag tillsammans men det är svårt att få till det med hobbyer och jobb. Det känns trist att laga middag till en familj som alltid har bråttom och ofta bara värmer i mikron och sedan sticker. Tips? Mamman

Svar: Det är ett evigt pusslande och en hel del drömmar och föreställningar om hur man skulle vilja ha det. Verkligheten ser oftast helt annorlunda ut.

Jag känner bra igen den där tanken och inbillar mig att vår familj alltid åt tillsammans när jag var liten. Funderar jag lite till så var det faktiskt bara min bror och jag som åt middag på vardagarna, eftersom båda föräldrarna åt mat på jobbet. Däremot åt vi ofta tillsammans på helgerna och alltid på somrarna då det var semester.

Vi hade hobbyer brorsan och jag med, men det var nära till allt och så fick man ju helt kallt pallra sig iväg själv om man skulle någonstans på den tiden. Gubben har helt andra middagsvanor från sitt barn-domshem och det där divide-rade vi endel om i början. Om hur vi vill ha det-sen blir det inte alltid så, men vi har en plan i alla fall.

Sortera

Jag får väl ta till mitt standardtips och igen säga att ni måste sortera, planera och prioritera. Ta gubben med dej och fundera hur ni vill ha det. Skissa upp er verklighet med alla hobbyer, möten, jobb och

Träffas kring matbordet. I dag ger Tina några tips gällande drömmen om en lugn och harmonisk middag tillsammans som familj. Bilden togs när Nya Åland testade grilltillbehör sommaren 2008. Foto: ERKKI SANTAMALA

annat och se om det går att få ihop familjemiddagar någon eller några dagar i veckan.

Går det inte får ni lov att ta någon sådan dag, gärna söndag eller måndag för se över den kommande veckan. Det går att lämna bort något annat om ni verkligen vill äta tillsammans.

Barnen kan gärna vara med på mötet, fast först sedan ni två kommit överens om hur NI vill ha det.

Era barn är i den åldern att det är ni som bestämmer om hobbyer och kompisar och om och när det passar er och er familj. Det är klart att barnen skall ha hobbyer, men inte alla kvällar. Det framgår inte inte hur många kvällar i veckan ni

skjutsar på ”ungar” men när man bor på landet så är man ganska tvungen att skjutsa ungar ända tills de har en moped, om ni tycker att de skall ha det.

Drömmar och långkok

Kanske måste du själv ta ner drömmarna lite och nöja dej med några dagar i veckan. Vi äter klockan sex alla dagar. Det är egentligen lite sent med tanke på småungarna som borde äta fem för att hinna leka lite till och sedan börja med sina kvällsritualer.

Min dröm är också att alla (8!) sitter ner och tar det lugnt och småpratar och har det trevligt men det vill inte riktigt bli så. Sällan är det

lugnt vid vårt matbord.

Det kan vara svårt att få till det så där trevligt som man önskar om alla är vana vid att ”komma och gå” som de vill. Plötsligt ska man umgås med sin familj och man vet inte riktigt hur man gör. Det blir som på semestern, när alla är hemma och ”trampar på varandra”. En helt ny situation att öva in.

Delegera

Planera inköp och vad ni ska äta och prova på att dubbla recepten då du ändå lagar mat. Frys in resten. Barnen kan tvätta / skala potatis färdigt, bara du delegerar. (Är himla dålig på det själv, men du är säkert bättre.)

De kan också duka klart och laga sallad, skiva gurkor eller riva morötter när de kommer hem från skolan och koka pasta / ris tills ni ska äta, bara de vet att de skall göra det. Då går det snabbare att laga färdigt och ni får mera tid vid bordet.

Gör körschema på papper med andra föräldrar om barnen har gemensamma hobbyer med klasskompisar.

Planera lite mera på långsikt och skriv in några helger då det är förbjudet att vara borta vid middagstid. Far gärna ut och ät någon gång tillsammans hela familjen och ta kompisen med om det är dem det hänger på.

TINA

Kom ihåg

■ **Agility.ax:** Agility träningshelg för Catrin Ekbåge från Sverige 5-6.12. Läs mer på hemsidan www.agility.ax. För mer info går det också bra att kontakta Anna Karin, tek. 040 505 10 37.

■ **Eckerö marthaförening:** Månadsmöte onsdag 11.11 kl 13.00 på Ekergården.

■ **Folkhälsan i Sund och Röda Korsets Sundsavdelning:** Höstmöte på Tallgården tisdag 24.11 kl 19.00. Södra Sunds Marthaförening deltar med lotteri på hemliga paket. Stadgeenliga förhandlingar, Tranvik Qvinnas uppträder och servering.

TACK

Jag tackar alla som på olika sätt hedrat minnet av

Joakim

Begravningsdagen blev ett ljusst minne.

Mamma Inga

■ **Folkhälsans allaktivitetshus:** Sittdans tisdagar 11-12 och senior-dans onsdagar samma tid. Ledare är Anita Söderlund. Kom och prova! Ingen deltagaravgift.

■ **Folkhälsan i Saltvik:** Gymstick i Ödkarbyhallen med Sussi Knuts, torsdag 5.11 kl 19.30-20.30, 6 tillfällen. OBS! fler anmälningar behövs annars ställs kursen in, personer från andra kommuner också välkomna! Anmälan: 040 768 8184.

■ **Folkhälsan och Röda Korset i Geta:** Gemensamt höstmöte onsdag 11.11 kl 19.00 i Församlingshemmet. Stadgeenliga förhandlingar. Servering. Besök av luciakandidaterna!

■ **Geta Marthaförening:** Månadsmöte onsdag 4.11 kl 18.00 hos Inga Snellman, Linastugan. Hemslojdssektionen medverkar. OBS! tiden och dagen.

■ **Godby Rotaryklubb:** Veckomöte torsdag 5.11 kl 17.30 på Hotell- och restaurangskolan. Program; B-L Theglander berättar om barnhemsverksamheten i Indien. Omsröstning om distriktstillhörigheten.

■ **Hammarlands marthaförening:** Månadsmöte tisdag 10.11 kl 19.00 i Marthabo. Tandläkare Kitty Andersson informerar om tandvård.

■ **Krigsveteranerna på Åland:** Höstmöte fredag 20.11 kl 14.00 Damsektionen sammanträder kl 13.30 för första beslut om sektions upphörande.

■ **Kvinnfolk:** Vi önskar alla spelmän välkomna på Öppet hus-spelning fredag 6.11 kl 19.00 i Önningebymuseum!

■ **MFBK:** Höstmöte onsdag 11.11 kl 19:00 i Doktorsvillan. Styrelsemöte kl 18:30.

■ **Mariehamns marthaförening:** Månadsmöte onsdag 4.11 kl 18.00 i Villa Carita. Tema: Tovning. Styrelsen träffas kl 17.00. Ingång från gårdsidan.

■ **Nia Åland:** Tisdagar kl 17-18, stora salen på Idrottsgården. Första gången du tränar är gratis. Har du frågor ring 0457 342 6890.

■ **Vårt Hjärta:** Alla ni som går Hjärtrundan och deltar i Hjärtrundelotteriet; kom i håg att ta med

motionskortet till höstmötet/jubileumsfesten lördag 14.11. Är du förhindrad att delta då: för in kortet till Handicampen v 46, må-fre kl 9-15.

■ **Vårt Hjärta/Hjärtebarnen:** Välkommen hela familjen på pyssel-dag med gemensam fika i Margaretagården söndag 15.11 kl 13-16! Ingen anmälning behövs.

■ **Zhineng qigong:** Grundkurs i Shenxin qigong 14-15.11. För anmälan och information ring Sonja 17 889 eller Bitta 0457 342 1927.

■ **Ålands Aktiesparare:** Aktiespararlunch onsdag 4.11 kl 12.00-13.00 i Bistro Savoy, Nygatan 12. Mikael Mörn och Danny Lindqvist från Ålandsbanken ger en marknadsöversikt.

■ **Å.B.S.K:** Höstmöte tisdag 10.11 kl 19.00 i ÅKD's kansli.

■ **Ålands hörsselförening:** Föreningens hörselrådgivare har mottagning onsdag 4.11 kl 18.30-19.30 i hörsselföreningens kontor i Handicampen. Hörselrådgivarna kan bland annat utföra enklare service av hörhjälpmedel.

■ **Ålands hörsselförening:** Höstmöte tisdag 10.11 kl 18.30 i Alandica Teatersalen. Förutom höstmöte blir det guidad rundvandring i byggnaden, kaffeservering och ett kåserande framträdande av skådespelaren Matts Stenlund. Anmäl dig senast fredag 6.11 till Handicampen, tel. 527 360.

■ **Ålands invalider:** Höstmöte torsdag 19.11 kl 18.00 på Park. Stadgeenliga förhandlingar. Vi åter middag tillsammans. Anmäl dig till HandiCampen tel: 527 360 senast den 13 november.

■ **Ålands scoutgille.** Möte hos Pian onsdag 4.11 kl 13.

■ **Ålands lokalavdelning av Finlands läkarförbund:** Höstmöte torsdag 12.11 kl 18.00 på restaurang Nautical. Stadgeenliga ärenden, bl.a. val av ny styrelse. Dessutom information om förhandlingarna samt subventionerad förtäring.

■ **Ålands räddningshunds-klubb:** Interesserad av räddningshundsverksamhet? Vid intresse och frågor kontakta Gunnar tel 0457 052 73 69 eller Linda tel 040 512 95 46.

ÅLANDS AKTIESPARARE

Möte i Ålands Hotell- och restaurangskola tisdagen den 10 november kl. 19.00 OBS dagen! Mikael Granskog, Henrik Fagerholm, Johan Mattsson och **Juho-Pekka "J-P" Savolainen** från Nordea Bank håller i programmet. Det blir bl.a. en marknadsöversikt och aktietips. Alla intresserade välkomna! Servering av kaffe och bröd

BIRKA SENIORERNA

Nu är det återigen snart dags för Birka Seniorernas populära Jubileumskryssning med Birka Paradise som i år sker måndagen den 23.11.2009

Fartyget avgår kl 10.00 från Mariehamn. Totalpriset för resan är 400 SEK, där ingår hytt t/r, lunchbuffé och kryssningsmeny inkl. måltidsdrycker. Anhörig icke-medlem i delad hytt betalar samma pris. Tillägg för den som önskar äta Grand Meny i stället för kryssningsmeny är i båda fallen 180 SEK. I programmet ingår en vinprovning, som ordnas särskilt vid detta tillfälle.

Birka Cruises VD **Lars Näslund** håller ett anförande för oss kl 17.00 under fartygets liggetid i Stockholm. Fartyget är tillbaka i Mariehamn kl 02.00. Bindande anmälningar och betalning tas emot av Eva Carlsson på bokningen i Mariehamn, tel 018 28 040, senast onsdagen den 18.11. Vid bokningstillfället skall man uppge namn, födelsestid (dag, månad, år) och nationalitet, och att man är medlem i Birka Seniorerna. Dessutom bör ev.

matallergier nämnas, samt om man önskar kött eller fisk till middag. Samtliga tider är lokala tider. Välkomna med! Styrelsen

ÅLANDS NATUR OCH MILJÖ

Torsdagen den 12 november kl 19.00 har vi höstmöte på Stadsbiblioteket/grupprummet. Vi väljer styrelse för 2010, godkänner budget och verksamhetsplan samt väljer miljö- och citronpristagare. Efteråt kommer **Ann-Marie Näver** att berätta om VI-skogens verksamhet. I vår trädplanteringskampanj stöder vi deras projekt. Välkomna!

ALLSVENSK SAMLING

Vi firar svenska dagen traditionellt på fredagen den 6 november kl 18.30 på Röda korsgården. Vi får besök från Stockholms lokalförening samt den estlandssvenska föreningen Odlingens vänner. **Dan Nordman** berättar om Åland efter 1809. Vi sjunger modersmålets sång, hör fiolmusik med mera, och dricker kaffe. Allmänheten

är välkommen.

Den litterära salongen hölls förra söndagen i Tosarby gamla kulturhus. Trots ett par sjukdomsfall blev det en trevlig och trivsamt samvaro i den antika miljön. **Isebell Bergman** framförde ett par av sina noveller, systemen **Eivor** läste och sjöng sina dikter, **Magnus Magnusson** hade en rolig krönika från skidbacken, och **Olle Strömberg** spelade skivor på sin mormors gamla trättgrammofon från 1913.

OBS! Det händer

ONSDAG 4.11 DISKUSSION

■ ■ Saltviks kommun-kansli kl 18.00. Tillfälle att diskutera och ventilera olika idéer för kulturen i Saltvik med Ålands kulturdelegation.

FÖRELÄSNING

■ ■ Godby högstadieskola kl 19.00. "Hur mår mitt barn egentligen?" Föreläsning för föräldrar till högstadieelever. Föreläsare: Christoph Treier. ■ ■ Självstyrelsegårdens auditorium kl 18.30. "Förälder i en föränderlig värld." Föreläsning med Britt-Louise Theglander, läkare med speciellt intresse för hjärnans funktion och inlärningsneurologi.

INFORMATIONSMÖTE

■ ■ Ålands lyceum kl 19.00. Informationsmöte för abiturienternas föräldrar. På agendan: Vidarestudier efter lyceet.

INSAMLING

■ ■ Storgatan 10 (ingång från gården) kl 18.00-20.00. Hoppets Stjärnas julpaketinsamling för behövande i Lettland och Litauen. Inga kläder eller batteridrivna leksaker.

MUSIK

■ ■ Lemlands kyrka kl 19.00. Månadens orgelstund med Adam Kiss.

NÖJE

■ ■ Parks bar kl 22.00. Mads Clausen.

TORSDAG 5.11 BINGO

■ ■ Paf Casino kl 19.00. IFK bingo.

FÖRELÄSNING

■ ■ Ålands hotell- och restaurangskola kl 18.30-20.00. "Barn och självkänsla – vad kan vi föräldrar" med föreläsare Christoph Treier.

INSAMLING

■ ■ Mariehamn Skrapgränd (Röde orms garage) kl 18.00-20.00. Rädda Barnen på Åland: Insamling till barnfamiljer i Lettland. Lämna gärna hela rena kläder, skor, leksaker, skolmaterial och annat som en familj kan behöva! Packa gärna materialet i kartonger, gärna kläder för sig och skolmaterial och annat för sig. Leksaker eller skolmaterial i bra skick kan du också slå in i julpapper. Skriv på en tillhörande lapp om paketet passar en pojke eller en flicka och ungefär vilken ålder.

MUSIK

■ ■ Alandicas auditorium kl 19.00. Ulvens döttrar ger ut sin andra skiva "En klunk av det blå" och håller konsert.

NÖJE

■ ■ Parks bar kl 22.00. Mads Clausen.

VERNISSAGE

■ ■ Föglö bibliotek kl 18.00-21.00. "Tvåttäcka återvinning". Konstutställning av Hannele Ögård-Forsman.

För skrivande stunder. Isabelle Törneros från Jomala blev förtjust i ett äldre skrivbord hon planerar att ha hemma i sitt rum.

Nostalgisk tur för loppis-besökare

Ålandskartor från 1947, postkort från 20-talet och mängder av böcker var några av fynden som gick att köpa under gårdagkvälens loppmarknad i Godby.

Samlaren och Ålandsprofilen **Lars W. Lindströms** kvarlåtenskap såldes igår kväll i museiby-råns gamla lager i Godbycenter. Bland materialet gick det att finna mängder av böcker från den avlidne före detta bokförläggaren, som växte upp i Helsingfors där han efter gymnasiet drev sitt eget bokförlag. Lindström flyttade till Åland i början på 70-talet och ängade sig mycket åt att förmedla och sälja frimärken. Hans frimärksamling såldes däremot inte under gårdagens loppmarknad, men då även den blivit ett så kallat danaarv, är tanken att det ska auktioneras ut senare i höst.

–Då auktionerar vi även ut **Folke Janssons** frimärksamling, säger **Harald Karlsson**, styrelseledamot i Önningeby

hembygdsförening vilka tillsammans med Önningebymuseets vänner har gått igenom allt material.

Bland fynden igår fann bland andra **Olle Strömberg**, som driver fotografiska muséet i Kastelholm, en projektor från 30-talet.

–Nyblins logo är kvar. Det är ingen raritet men den här projektorn är förebilden för den overheadprojektor vi använder idag. Denna användes aldrig i hemmet under denna tid utan endast på institutioner, säger **Olle Strömberg**.

Anna-Lena Berndtsson, bo-satt i Godby, var också en av dem som valt att kika in bland prylarna.

–Jag hittade den här lilla vinylskivan med Lasse, lasse liten med **Alice Skoglund**. Den minns jag från liten, säger hon med en gnutta nostalgi i rösten.

Text & foto:
CECILIA LINDVALL
cecilia.lindvall@nyan.ax

Inredning. Jenny Schuhmeister och Julia Rudels från Mariehamn från Jomala hittade påskpynt, förvaringslådor och annat smått för hemmet.

För 60 år sedan. Så här ser en Ålandskarta från 1947 ut och gick också att ta med sig hem för en slant under gårdagens loppmarknad.

Nostalgi. Postkort från 20-talet med motiv i alla de slag var populära bland besökarna.

Projektor. Olle Strömberg tog med sig denna projektor från 30-talet till fotografiska muséet han driver i Kastelholms slott.

sista chansen idag! HÖSTTÄVLING – Vinn med Nya Åland

Du har väl inte glömt bort att ta chansen att vinna fina presentkort på 50€ i vår hösttävling. Se **Nya Åland** onsdag 28.10. Svarskupong finns även på vår hemsida www.nyan.ax.

Svarskupongen vill vi ha oss tillhanda senast **onsdag 4 november**. Vinnarna publiceras i Nya Åland fredag 6 november.

www.nyan.ax

Nya Åland

SPORT center
expert WELANDER

VIKING LINE
buss
SPARhallen
ÅLANDS FARG & TAPET

CITY
SPORT & CYKEL
ZOO
ÅLANDS TV

MARTIN'S
Föregått 12
Åland 21 800
ARKIPELAG

GEFOTO
Konstfotografiska Foto AB

Digitaland
SERVICE FÖR DIG
HOLMBERGS

Jan Kronholm
Epost: jan.kronholm@nyan.ax
Telefon: 528 466

kultur

” Jag har någon gång s.a.s. i tjänsten besökt konserter för inbjuden samhällsgrädda. Och denna ovispade grädda vet ingenting om hur man förväntas uppföra sig på en konsert.
FOLKE FORSMAN i Hbl-kolumn om applåder

Första utställningen för Hagar, 92

Hon har målat, broderat, sysslat med konstsmide, spelat flera olika instrument. Men inte gjort mycket väsen av sina konstnärliga färdigheter. Nu ställer Hagar Jansson, 92, ut för första gången.

I matsalen på Folkhälsans allaktivitetshus i Mariehamn hänger en rad vackra oljemålningar med blomstermotiv.

En provdocka bär en blus fullbroderad med blomdekorationer både bak och fram. På väggarna kan man också se smidda ljuslampetter i mässing, dekorerade porslinstallrikar, broderade tavlor med tänkespråk och bilder på moraklockor som Hagar dekorationsmålat. Klockorna är byggda av **Olof Jansson** i Tengesödvik.

På golvet står en av de korgar med blomsterdekorationer som hon gjort och som blivit mycket efterfrågade.

Skapande kvinna

Fram stiger bilden av en mångsidigt skapande och kulturellt verksam kvinna från den åländska landsbygden.

Hagar Jansson berättar att hon föddes i Föglö Degerby och då hette Skogström. Redan som barn var hon intresserad av att teckna.

–Jag minns hur roligt det var att börja i skolan i Degerby eftersom vi fick möjlighet att rita, säger hon.

Barn och arbete

Senare gifte hon sig med **Runar Jansson** och flyttade till Saltvik Tengesöda. I många år drev de jordbruk och satte flera barn till världen, så det blev inte mycket tid över för skapande arbete. Hon berättar att det var tungt och slit-samt.

Senare gick Runar till sjöss.

Broderier och smide

Broderat och handarbetat har Hagar gjort genom alla år och den broderade blus som man kan se på utställningen och som hon själv ritat mönstret till visar på en säker hand. De smidda lampetterna likaså.

–Det var en **Hugo Sandell** som åkte runt och höll smideskurser, både i grovsmide och finsmide och då kom jag med och gjorde lampetterna, berättar Hagar,

Ställer ut. Hantverk och oljemålningar visar Hagar Jansson just nu på Folkhälsans allaktivitetshus i Mariehamn.

Oljemålningarna med blommotiven gjorde hon för ett femtontal år sedan, liksom blombroderierna är de stilfullt utförda.

Penslarna kvar

Huruvida hon ännu kommer att fortsätta att måla låter hon vara osagt, men omöjligt är det kanske inte.

–Jag har nog utrustningen kvar, säger hon.

Musikutövandet får dock vara, åtminstone fiolspelet. Hagar berättar att hon har problem med axlarna på grund av det tunga arbete hon sysslat med tidigare och inte längre får upp fiolen. Som ung spelade hon dock en hel del.

–Jag fick en gitarr av min far när jag fyllde tolv och har också spelat mandolin, fiol och tramporgel. Min man Runar spelade dragspel och vi musicerade en del tillsammans men något spelmanslag har jag inte varit med i.

Nyinflyttad

Sedan ett knappt år tillba-

ka har Hagar nu lägenhet i Folkhälsans allaktivitetshus. Efter att Runar gick bort kände hon att det småningom blev för besvärligt att bo ensam i Tengesöda.

–Det var ju sju kilometer till butiken i Kvarnbo, säger hon.

Någon utställning skulle det knappast ha blivit om inte **Tua Åström**, vikarierande verksamhetskoordinator på Folkhälsan, fått se den blomdekorerade blusen och den vägen fått höra om Hagars övriga skapande.

–Jag har ju varit lite blygsam av mig, säger Hagar som ändå tycker att det är trevligt att nu få visa en del av det hon gjort.

Utställningen kan man se i matsalen på Folkhälsans allaktivitetshus till den 27 november.

JAN KRONHOLM
jan.kronholm@nyan.ax
tfn 528 466

Foto: ERKKI SANTAMALA
erkki.santamala@nyan.ax
tfn 528 470

Målningar. Blommor är det genomgående motivet i Hagar Janssons oljemålningar.

Filmhuset Bio Savoy Ab

är namnet på ett nytt bolag som **Tina Landell** och **Juana Adams**, från fastländska Kino City Ab, bildat. I väntan på att renoveringen av Bio Savoy skall bli klar så att man kan visa film där igen så är det också detta bolag som står bakom filmvisningarna i Alandicas auditorium.

Nästa premiär i Alandica blir ”New Moon” som har premiär den 20 november. Man kommer också att visa ”Luftslottet som sprängdes”, den sista delen av **Stieg Larsson**-trilogin, vid världspremiären den 27 november. Filmen kommer upp i det övriga Finland först 1 januari nästa år. □

Örongodis från 30-talet till i dag

står på repertoaren i den konsert som **Sofie Asplund**, sopran, **Frida Österberg**, mezzosopran och **Kaj-Gustav Sandholm**, piano, ger i Margaretagården i Mariehamn på lördag, den 7 november, kl. 15.00. Det blir musik ur ”Teaterbåten”, ”My Fair Lady”, ”Stormskärs Maja”, ”Chess”, musikteatern ”Katrina”, med flera. □

Brändö får också besök av Pettson

och katten Findus under Åbo Svenska Teaters höstturné. Som Nyan kunde berätta i går får Kumlinge, Föglö, Kökar och fasta Åland teaterbesök mellan den 23 och 27 november. Redan den 13 november kl 18 gästspelar ÅST med ”Pettson och Findus” i Brändöhallen. □

Boken om Alaska under den ryska tiden

som **K-G Olin** i Jakobstad gav ut för ett antal år sedan kommer nu i ny upplaga. Boken berättar om de finländare som vistades i Alaska under dess ryska tid. Bland de mera färgstarka av dem var finska folkskolans fader **Uno Cygnaeus**, som ställde till med skandaler och gjorde sig känd som ”den dansande prästen”.

Två av Alaskas guvernörer under denna tid, **Adolph Etholén** och **Hampus Furu-hjelm**, var finlandssvenskar.

Alaskaverkets andra del berättar om guldrusherna i Yukon och Alaska. Därtill har tidigare funnits en namnlistebilaga, som nu slutsålls. Namnlistan trycks inte upp, utan har satts ut på webben under adressen <http://sfhs.eget.net/alaska>. Den omfattar drygt 6.000 finländare som i något skede befunnit sig i Alaska i huvudsak under tiden före första världskriget. □

Intermezzokören

ger julkonsert i Finströms kyrka den 4 december kl 19.30 och i S:t Görans kyrka i Mariehamn den 11 december kl 19. I Nyans översikt nyligen över julkonserterna i december hade konserterna svängts om. □

Form gick före innehåll

Litteratur

”Ålands frimärken berättar 2009-2009”

Ny bok utgiven av Posten Åland producerad av April kommunikation ab. 104 s. Inkluderar alla frimärken och frankeringsetiketter utgivna 2008-2009.

”En åländsk resa på 31 frimärken” sägs det på baksidan, och det är precis vad det är – enligt det väl inarbetade konceptet.

Ibland är ämnet givet utgående från frimärket, ibland

har man associerat mer fritt – som när ett märke med motiv Orrdalsklint Saltvik ackompanjeras av en text om ett hembageri i kommunen.

Saknas bildtexter

Bildmaterialet är bra, och layouten tilltalande, men ofta verkar det som om formen fått styra innehållet: det saknas bildtexter.

Ta artikeln om frimärksgravörerna **Lars Sjöblom** och **Martin Möreck**. Här finns en bild av två herrar ombord på Pommern. Man antar att det

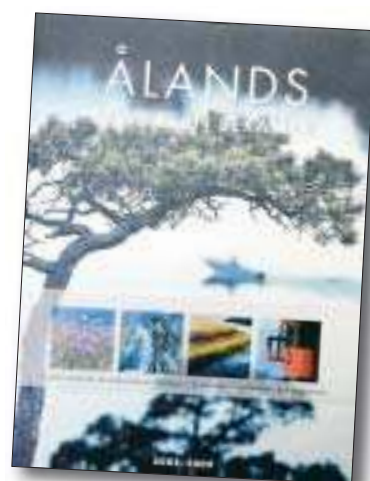
är de två gravörerna, men vem är vem? Och mannen på uppslaget före, är det någon av de båda eller någon helt annan?

Den historiska bilden i biografartikeln skriker efter uppgifter.

Vem är mannen som håller upp ett modellhus, och vilket hur är det. Sådant vill i all fall jag veta.

Snyggt som sagt, men kunde vara mer informativt.

MÅRTEN SUNDBERG
marten.sundberg@nyan.ax
tfn 528 453

Örongodis från 30-talet till i dag!

Musik ur. bl.a. Teaterbåten, My Fair Lady, Stormskärs Maja, Chess, Katrina m.fl.

Margaretagården lördag 7.11.kl 15.00

Sofie Asplund, sopran

Frida Österberg, mezzosopran

Kaj-Gustav Sandholm, piano

Entré 10€

Nordea

Släpper skiva. Ulvens döttrar bjuder på skivsläppskoncert i Alandica på torsdag. Bilden från gruppens hemsida.

Skivsläpp med Ulvens döttrar

”En klunk av det blå” heter **Ulvens döttrars pinfärsk skiva som släpps vid en konsert i Alandica på torsdag kväll.**

Skivan innehåller tonsättningar av Ella Grüssner Cromwell-Morgan till dikter av en hel rad åländska författare.

Redan den 23 oktober höll Ulvens döttrar skivsläpp i Stockholm i samband med att man framträdde under kulturnatten på Kulturhuset. Många kom för att lyssna till konserten högst uppe i Kulturhusets Panoramacafé.

– Roligast av allt var att vi strax efter spelningen blev inbjudna till Peace and Love-festivalen i Borlänge nästa sommar, berättar **Johanna Grüssner.**

– Det känns jätteinspire-

rande eftersom den festivalen blivit ett så stort evenemang, tillägger hon.

Banding i juli

Nyan berättade i somras om bandningen av skivan som skedde hemma hos Grüssners i Mariehamn med inspelnings-teknikern **Heikki Savolainen** från Helsingfors.

Savolainen är också den som senare mixat skivan i samarbete med Johanna och hennes systrar i Ulvens döttrar: **Isabella Sarling** och **Ella Grüssner Cromwell-Morgan.**

– Heikki sände oss hela tiden låtar via e-mail och vi jobbade verkligen hårt tillsammans för att få allt slipat som vi ville ha det, säger Johanna.

Sju poeter

”En klunk i det blå” innehåll-

er hela 18 låtar. Ella Grüssner Cromwell-Morgan har komponerat musiken till texter av sju åländska författare: **Joel Pettersson, Carina Karlsson, Valdemar Nyman, Katarina Gäddnäs, Broge Wilén, Sanna Tahvanainen** och **Benita Mattsson-Eklund.**

Johanna Grüssner beskriver musiken som gränsöverskridande, en blandning av medeltida klanger, afrikanska rytmer, orientaliska melodier och nordiskt folkmusikinspiration.

Mycket på skivan är stämsång men även en del solosång finns med.

Egen blandning

– Speciellt för Ulvens döttrar är att man inte använder sig av ackordinstrument, inget piano, inga gitarrer, säger

Johanna Grüssner som dock också konstaterar att man lagt in lite modernare rytmer i det medeltidsinspirerade.

– Och på grund av min jazzbakgrund också moment av improvisation. Man kan säga att det handlar om en fri blandning av olika stilar och tidsepoker som vi smälter samman till något eget.

Fri entré

Konserten i Alandicas auditorium på torsdag kväll bjuder genomgående på sånger som finns med på skivan.

Det är fri entré till konserten som som inleds kl 19 och beräknas ta en knapp timme. Lite skivsläppsmingel blir det efteråt.

JAN KRONHOLM
jan.kronholm@nyan.ax
tfn 528 466

Dag för kultur och kunskap

Det finns ingen motsättning mellan kunskapen och konsten.

Det menar Steinerpedagogikens vänner som den 21 november håller en inspirationsdag för barn, unga och vuxna på Alandica i Mariehamn.

– Fokus under dagen ligger på att ge barn och vuxna inspiration till att kunskapa genom konst och kultur, visa att konst och kultur å ena sidan och kunskapsstoff å den andra inte står i motsatsförhållande till varandra, säger **Erica Scott** som tillsammans med **Lena Svartström** och **Marie Johansson** ingår i den arbetsgrupp som planerat evenemanget.

Alla åldrar

Det man kommer att bjuda på i Alandica är bland annat drop-

in-verkstäder där deltagarna kan forska och kunskapa genom kultur och konst. Parallellt skall de vuxna kunna ta del av föreläsningar och samtal om hur konst och kultur kan stöda den växande människan i hennes kunskapsinläring.

Det ordnas också med ett ”öppet torg” som bjuder på information och inspiration genom en utställning och ett bokcafé. På kvällen framför en waldorffklass från Örjansskolan ett spel som klassen arbetat fram inom undervisningen.

Inspiratörer

Som verkstadsledare, föredrags-hållare och deltagare i diskussionspanelen medverkar **Agnes Nobel**, docent i pedagogik och psykolog, **Kent Holmström**, waldorffpedagog och chef för lekterapi vid **Astrid Lindgrens barnsjukhus** i Stockholm, **Lena**

Inspiration. Enligt Erica Scott hoppas man genom waldorffdagen kunna inspirera både barn och vuxna till att kunskapa genom konst och kultur.

Arkivfoto: KENNETH BAMBERG

Swatko, lärare på Örjansskolan och på den planerade waldorffskolan på Åland, **Jennie Elevall**, levandeverkstadspedagog, **Lena Svartström** musikpedagog och **Mats Perämaa**, som utöver att han är finansminister har lång egen erfarenhet av waldorffutbildning.

Vicelantrådet **Britt Lundberg** öppnar dagen.

Enligt arrangörerna vill man

genom inspirationsdagen ställa frågor kring hur kunskapen skall kunna få liv.

– Vi rör oss i fältet där hela människan är aktiv och där kunskap har möjlighet att också bli en erfarenhet, skriver man bland annat i projektplanen för dagen.

JAN KRONHOLM
jan.kronholm@nyan.ax
tfn 528 466

BOKSIGNERING

Tips till farsdag!

Leo Löthman
signerar sin bok
Odjur

**Lördag
7 november
kl. 12-14**

MARIEHAMNS BOKHANDEL

Torggatan 14 | Tel. 19 745 | Fax 19 744

ÖPPET: Mån-ons + fre 9-17.30, Tor 9-20, Lör 10-15

Vinnmässa

Munskänkarna på Åland r.f.

anordnar den första vinnmässan någonsin på Åland i Ålands Hotell- och Restaurangskolas lokaler **lördagen den 7 november 2009 kl. 13.00–16.00**

Utställare är:

Program i samband med mässan:

- 13.00 Symposium på temat ”Hur uppnå den ultimata kombinationen av ost och vin” med Ella Grüssner-Cromwell-Morgan.
- 15.00 Lättsam frågetävling om vin samt vin och mat med deltagare från restaurangerna Arkipelag, Indigo, Nautical samt ÅHRS.

Inträdet till mässan kostar 3€. Därutöver kan man köpa kuponger som ger möjlighet att prova och jämföra utställarnas viner.

Inträdet till symposiet kostar 15€. För ett tillägg kan man även delta i provsmakningen. Anmälan om deltagande i symposiet och provsmakningen senast den 5.11 till info@ahrs.ax eller telefon 26044.

MARIEHAMNS STAD

Grundbidrag

Evenemangsstöd

Ansökningar om grundbidrag och evenemangsstöd för år 2010 till föreningar i Mariehamn inlämnas senast den 30 november 2009.

Grundbidrag

Ansökningar inlämnas till stadskansliet, fritidsbyrån eller stadsbiblioteket/kulturbyrån vilka även tillhandahåller ansökningsblanketter.

Evenemangsstöd

Ansökningar om evenemangsstöd för **idrottsevenemang** inlämnas till fritidsbyrån som också tillhandahåller den ansökningsblankett som skall användas

Ansökningar om evenemangsstöd för **kulturevenemang** inlämnas till stadsbiblioteket som också tillhandahåller den ansökningsblankett som skall användas.

Ansökningsblanketter finns också att hämta här:

Föreningar inom fritid: www.mariehamn.ax/Fritidsbyran

Föreningar inom kultur: www.mariehamn.ax/

Kulturförvaltningen/Kulturbidrag

Lämna in programidéer för

Mariehamn 150 år

Staden firar 150 år 2011. Hela året ska fyllas med aktiviteter som uppmärksammar jubileet. Det kan vara helt nya evenemang, eller befintliga som anpassas för 150-årsfirandet. Föreningar och organisationer som vill arrangera en eller flera programpunkter välkomnas! De aktiviteter som väljs ut till det officiella jubileumsprogrammet kommer även att marknadsföras av staden. Beskriv er idé på formuläret som finns under **Mariehamn 150 år 2011** på www.mariehamn.ax

www.mariehamn.ax

Stephanie Jörgensen

Stephanie Jörgensen från Hammarland har mycket erfarenhet av att sjunga solo inför publik. Hon har också deltagit i många luciatåg, men aldrig som lucia.

Hammarlandsflickan **Stephanie Jörgensen** tar med Nya Åland till Hammargården, äldreboendet i Hammarland. Vi anländer lagom till eftermiddagskaffet och de boende börjar samlas i matsalen.

Varför vill du lussa just här?

–Jag tror att de som bor på ålderdomshem uppskattar att man lussar för dem.

Stephanies gammelfarmor bodde också på Hammargården en lång tid och Stephanie minns besöken där. Hon har även besökt Hammargården med kören hon var med i förut.

Vad betyder lucia för dig?

–Jag tycker att lucia är en jättefin tradition just när det är den mörkaste tiden. Då är det bra att sprida ljus.

Sjungit solo

Stephanie har aldrig varit lucia själv, men har alltid varit med och lussat.

Är du van att sjunga och uppträda inför folk?

–Ja, jag sjunger mycket på bröllop, begravningar och privata fester. Jag har också deltagit 6-7 gånger i vokalisttävlingen som solist.

Vet du vem som anmälde dig?

–Jag vet två som anmälde mig, men sedan sade fler att de anmält mig så jag vet inte säkert.

Eleonora Karlsson och **Svea Mattsson** som bor på Hammargården säger att de uppskattar luciatraditionen.

–Det är en trevlig tradition, säger Eleonora.

Brukar det komma många lucior hit?

–Ja, både stora och små, säger Svea.

NINA SMEDS
nina.smeds@nyan.ax
tfn 528 451

Foto: JONAS EDSVIK
jonas.edsvik@nyan.ax
tfn 528 471

Fakta/Luciakandidat nr 6

Namn: Stephanie Jörgensen.

Ålder: 18 år.

Bor: i Hammarland Kattby.

Gör: studerar sista året på Ålands lyceum.

Familj: mamma **Sabrina** och pappa **Patrik**.

Intressen: sjunger och spelar piano på Ålands musikinstitut.

“Lucia är en jättefin tradition under den mörkaste tiden”

Vill glädja äldre människor. Luciakandidat nummer 6 Stephanie Jörgensen väljer äldreboendet Hammargården att lussa för.

Koncentrera dig!

Har du dina bank- och försäkringsaffärer utspridda? Samla allt i samma låda. Det lönar sig!

Som OP-bonuskund får du bonus på både lån, besparingar och betalningar med OP-Visa. Ju mer ärenden du har desto mer bonus får du. Det finns ingen övre gräns. Välkommen.

www.andelsbanken.ax
tel. 6330*

Andelsbanken
FÖR ÅLAND

Goda råd & goda priser

Vi erbjuder dig båda.

Ring vår Kundtjänst 0200 5000 (lna/msa)
mån–fre 8–20 för mer information

Gör det möjligt

Åland
nordea.fi**Nordea**

Nordea Bank Finland Abp

TALLINK
SILJA LINE**F**
FÖRETAGSBYRÅNAUKTORISERAD REDOVISNINGSBYRÅ
Nygatan 9, tel. 29 044, fax 291 452, www.foretagsbyran.ax**GIGANTEN**
DET ÄR DUMT ATT BETALA FÖR MYCKET™

KONCENTRERA DIG!

Andelsbanken
FÖR ÅLANDwww.andelsbanken.ax Tel. 6330*Två glada timmar
till SverigeBåt och buss
Eckerö–Stockholm/Uppsala t/r
6,70 €/person**ECKERÖ LINJEN**Boka på telefon 28 040, 28 300 eller www.eckerolinjen.axSTORAGATAN 9, TFN 12 629. Öppet: mån-tor 9-17.30,
fre 9-16, lör 11-14 www.alandstv.com**MARIEHAMNS
TAXI**Jour dygnet runt
+358 18 26000**FK**
FastighetsKonsult^{RFM}
www.fk.ax**avancia**
TRÄNA, TRÄFFAS & TRIVSwww.avancia.nu**ÅLANDSBANKEN**

Säg ja till ett rikare liv

tfn 29 011 - www.alandsbanken.ax

★★★ **KALMERS** ★★★
BÅTAVDELNINGEN

BOSCH
ELVERKTYG
FÖR ALLA

VIKINGAGRÄND VARDAGAR 8.30-17, LÖRDAGAR 10-14
TEL 28 827, 28 830 WWW.KALMERS.AX

Nytt namn,
men samma
goda service!

XL BYGG **SIMONS**
BYGG & TRÄ

Dalkarbyvägen 11 | Tel: 21 022 | Fax: 23 733

Mariehamn Ja
i samarbete m
presen**MUSIK**Till förm
ÅLANDS BA

Frivillig

FREDAG 6.11

- 20.30 RED BEANS & RICE Jazzigt
- 21.30 TEACH BOYS 60-tals rock'n'roll
- 22.15 ROCKING RICHARD
& the CONVERTS Rockabilly
- 23.00 JUICY FRUITS Pop/rock
- 23.45 PETER HELLSTONE'S
EXPERIENCE Jimi Hendrix covers
- 00.30 TAXMAN Beatles covers

**STÖD ÅLANDS
GENOM EN INB
ÅAB 660100**Öppet alla
dagar
11 - 02**Pa**
RESTAUR

Jazz & Blues r.f.
Med Park Bar
interar

GALA

ån för
BARNFOND

LÖRDAG 7.11

- 20.30 HELENA FLÖJT Trubadur
- 21.15 IARNÓD Irländskt
- 22.15 The PROJECT Pink Floyd covers
- 23.00 RAAFALLS Bluesrock
- 23.45 BOOSTERS Rock
- 00.30 GRÖNSTEDT'S Rock

S BARNFOND
BETALNING TILL
0-117 0000

Park
ANG & BAR

Alltid
fri
entré

ZOO
ärken

MÖBEL-City
G Godbyvägen. Tel 21 165, fax 19 544

Ballingslöv
vardagsglädje
Vikingagränd 1D | Mariehamn

ELEMENTBYGGEN

Park
ALANDIA HOTELL

Ann-Gerds **Antik**
AGENTUR

Wickströms
UR OCH GULD

www.vikingline.ax

J. LEMBERGS
ur & guld
Tel 13 260

• DET HANDLAR OM KVALITET •
BILCENTER
www.bilcenter.ax

ERbilab

Ömsen
FÖRSÄKRINGAR

VVS-CENTER
www.vvskycenter.ax

**Baby &
Sjukvård**

Hillings
TORGGATAN 15, TEL. 19 160

FENESTRA

Knegar'n
kläder för yrkesmedvetna

Mariehamns
PERSONDATORER ab

ÅEA

Harrys
Tel 14 100
ELVERKSGATAN 5 MARIEHAMN

BACKMANS OPTIK

CITY TRAVEL

**Motor
Verkstad**

Wickströms
OPTIK

KANTARELLEN

Park
RESTAURANG & BAR

MUSIK GALA

Dillen

Din närbutik!
minimarket åland

STORAG. 3, TEL 14 610, ÖPPET: VARD 9.00-21.00, LÖRD 9.00-18.00, SÖND 12.00-18.00

- Vägen till en bra affär -

BILHALLEN

**Jessie
MOTOR**

Choklad
KONDITORI OCH BAGERI

**ÅLANDS
PERSIENN**

EL SHADDAI
Norra Esplanadgatan 4, tel 19 077

MEGA
sport & jeans

Hasses
UR & GULD AB

UOTILA & MATTSSON
JURIDISK EKONOMISK BYRÅ

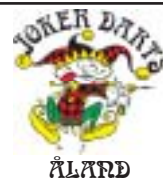
www.uotilamattsson.fi

DROP IN & SHOP
klippupp.com

Rollic

ELVARUHUSET
Strandgatan 25 Tel. 15 311

Firmadart?
Kontakta oss
JOKER DART r.f.
www.jokerdart.ax

ÅLAND

**STÖD ÅLANDS BARNFOND
GENOM EN INBETALNING TILL
ÅAB 660100-117 0000**

Provsprängning skulle inte skada fiskbeståndet

Provsprängningar i vattnet i Lemland Vessingsboda för Föglötunneln skulle ha en försumbar påverkan på fiskbeståndet.

Det skriver landskapets fiskeribyrå i ett utlåtande till Ålands miljö- och hälsovårdsmyndighet (ÅMHM).

ÅMHM har tidigare fastställt att landskapet behöver ett miljötillstånd för att få göra provborrningarna. Landskapet har inte fått markägarnas tillstånd för borrhålet som planeras i Vessingsboda.

Totalt vill man göra 17 sprängningar, med totalt 1,7 kilo dynamit, i Vessingsboda.

–Detonationer under vatten dödar fisk. Men det handlar om hur stor laddningen är, och hur långt borta fisken är, säger fiskeribiologen Kaj Ådjers vid landskapets fiskeribyrå.

I det här fallet rör det sig om relativt små laddningar – 100 gram dynamit per sprängning – på 15 till 30 meters djup.

–De ekonomiskt mest intressanta fiskarterna förekommer i liten utsträckning på de djupa, säger Ådjers. (pd)

Bundisar? Sveriges socialdemokratiska partiledare Mona Sahlin och åländska partikamraten Camilla Gunell ser ut att komma bra överens. Här skakar de hand under svenska socialdemokraternas kongress som hölls i Stockholm i förra veckan. Foto: PRIVAT

Åländskt intresse för svenskt kärnavfall

Sveriges slutförvaring av kärnavfall togs upp under de svenska socialdemokraternas kongress, med åländska gäster på plats.

Under förra veckan hölls svenska socialdemokraternas kongress i Älvsjö utanför Stockholm, och bland gästerna återfanns åländska socialdemokraterna Camilla Gunell och Anders Hallbäck.

Ett av de diskussionsseminarier som hölls, anordnat av MKG, Miljöorganisationernas kärnavfallsgranskning, tog upp frågan om slutförvaring av kärnavfall i Östhammar i närheten

av kärnkraftverket i Forsmark.

En viktig anledning för Åland att bevaka frågan är att Finland i mångt och mycket kopierat Sveriges modell och att ett beslut om slutförvar i Sverige snabbt kan leda till ett motsvarande beslut i Finland, står i ett pressmeddelande.

MKGs experter anser att det är alldeles för tidigt att ta beslut om att slutförvara kärnavfall och menar att man borde avvakta och forska fram säkrare metoder och utreda alternativa platser. Eventuellt kommer nästa svenska regering att slutligen få ta ställning till frågan. (cl)

Anders Eriksson talar om svenska

Ett seminarium om finlandssvenska och åländska, under rubriken "Försvinner svenskan i Finland?", hålls i Stockholm i november. Bland talarna finns lagtingsledamot Anders Eriksson (ÅF).

Övriga på listan är Andrea Reuter, filmvetare och projektledare på Svenska Filminstitutet, Björn Sundell, utredningsansvarig på tankesmedjan Magma, Reinhold Enqvist, författare, samt Ida Asplund, jurist, Finlandssvenskarnas riksförbund i Sverige.

"Svenska har talats i Finland sedan tidig medeltid och var dessutom administrativt huvudspråk till tidigt 1900-tal.

Men hur står det egentligen till med svenskan idag? Andelen finländare med svenska som modersmål fortsätter att sjunka. Riskerar den att försvinna? Vad görs och vad bör göras för att stärka svenskan i Finland? Och vilket ansvar har vi i Sverige?" skriver arrangörerna i ett pressmeddelande.

Seminariet hålls den 26 november i Stockholm, Fabiansalen ABF-huset på Sveavägen 41, med start klockan 18.

Arrangör är Nätverket språkförsvaret, som enligt sin hemsida "inser naturligtvis engelskans gångbarhet som internationellt andraspråk, men engelskans nuvarande ställning som världsspråk hotar på sikt andra språks fortlevnad, däribland svenskans." (ab)

En bra pappa är cool och snäll

Pappa är pappa, hur han än är.

Ingen av eleverna i Godby som Nyan intervjuade inför farsdag vill ha någon annan pappa. De har i alla fall en hel del tips och tankar om hur en bra pappa skall vara.

Han är: hjälpsam, kreativ, glad, snäll, smart, tuff och cool. Han köper godis, lagar mat och skjutar på sina barn. Han bryr sig, men är inte för överbeskyddande.

En bra farsa. Elever från GHS ger lektion i hur en bra farsa skall vara. Från vänster: Emil Söderlund, Tove Silfver, Didde Svahn, Casper Wikström, Joel Lundgren, Malin Lindström, Nelly Lindbom och Malin Sandstedt.

Foto: ERKKI SANTAMALA

SE NÄSTA
UPPSLAG

Farsdagstips!

Mörningstimer, 27€
Viltsäck, 9€
Pannlampa, 7 led, 9,50€

Rävlockpipa fr. 14€
Lockjakt på räv DVD, 29€
Flythalar, 79€

Nät, 17€
Halvvanter, ull, 5€
Jaktvanter, 15€

Yllesockor, 10€
Beretta flanellskjorta, 42€
Underställ, ull, 39€/del

Stickad olle, ull, 59€
Gummistövlar, 39€
Hängsel, 20€

SUNES
Jakt & Friluft

Norragatan 1, tel 15 750

allt du behöver – ändå klöver över!

F:ma ERIK MATTSSON

Ett paket till Far!

Slips 7,80
Hängsle 8,80
13,80
23,80
16,40
14,80

Kalsonger 8,80 /2-pack
Bälten med nickelfria spännen

VENIZ

GODBY TEL 43 250
VARD 09-20, LÖRD 09-16, SÖND 12-16
BYGGLAGRET: VARD 09-17,
LÖRD 09-14, SÖND STÄNGT

ATG OMBUD

De önskar sina pa

Pappor har inte tillräckligt mycket tid och det finaste pappaminnet kan vara att man diskade tillsammans en gång. Det säger några elever i Godby högstadium inför farsdag.

Inför farsdag som firas på lördag har Nya Åland träffat ett gäng tonåringar på Godby högstadieskola för att diskutera hur en bra pappa är. De vimsar och skojar och skratrar.

–En bra farsa är en morsa! hojtar någon.

När vi ritar ett hjärta på svarta tavlan och de får fylla i hur de tycker att en bra pappa är blir det aningen mer seriöst.

Enligt några elever i GHS är alltså en bra pappa: hjälpsam, kreativ, glad, snäll, smart, tuff och cool. Han köper godis, lagar mat och skjutsar på sina barn. Han bryr sig, men är inte för överbeskyddande.

–Min pappa är schysst, cool och skäggig, säger **Joel Lundgren**.

Bästa pappaminnet

Ungdomarna behöver inte lång betänketid för att komma ihåg fina minnen de har av sina pappor.

–Jag minns när jag var liten och vi var ut till ön Skarven i Lumparn. Vi sov över och fiskade. Det var fint att vara tillsammans, berättar **Didde Svahn**.

–Det låter kanske dumt, men

jag minns bäst en gång då vi diskade tillsammans säger **Tove Silfver**.

–Mitt finaste minne är när pappa berättade sagor för mig på kvällarna när jag var liten, säger **Malin Sandstedt**.

–Jag minns när pappa och jag byggde garaget tillsammans, säger **Joel Lundgren**.

–Mitt bästa minne är nog när han räddade mamma och knuffade Simskälafärjan i hamn med sin båt. Det var när vajrarna kapats och mamma var ombord. Jag var med pappa i båten. Sen kom sjöräddningen, berättar **Emil Söderlund**.

Didde undrar om han får ändra sig, för han har kommit på ett bättre minne.

–Det var när jag var 8-9 år och pappa körde lastbil. Jag fick följa med till Lappland. Det tog flera dagar att köra dit och det var snö fast det bara var i början av september.

–Jag tycker det är finast när man sitter tillsammans vid datorn och letar upp nån musik på spotify och man märker att man gillar samma musik. Att man har nåt gemensamt, säger **Nelly Lindbom**.

Alla verkar vara eniga om det

En speciell gitarr. Nelly Lindbom vill ge sin pappa Kurt en speciell gitarr, som hon inte kommer på vad heter.

där med matlagningen, att pappor lagar godare mat än mammor. Det blir mera köttfärs och spagetti och plättar. Maten smakar alltid mer och någons pappa beställer alltid pizzor.

–Det blir manlig mat, säger Joel Lundgren.

–Blodiga biffar, inflikar Nelly Lindbom.

–Ja, inte vegetarisk! säger Emil Söderlund.

Större skägg. Joel Lundgren vill ge sin pappa Jimmy ett större skägg.

Ingen av dem tycker att deras pappor har tillräckligt mycket tid för dem. De jobbar för mycket.

–Fast inte vet jag riktigt vad vi skulle göra med den tiden, säger Nelly.

Att fira farsdag verkar inte heller vara någon stor grej när man går i högstadiet.

Tove Silfver menar att det var mera när man gick i lågstadiet som man ritade kort med hjär-

AVSTÅNDSMÄTARE LM60

- Mäter avstånd upp till 60 m inomhus och utomhus.
- Noggrannhet +/- 1,5 mm.
- Minnesfunktion med plats för de 10 senaste mätningarna.
- Stor och lättläst LCD-display.
- Skyddad mot damm och strilande vatten samt lätt att rengöra.
- Peka och mät-system – En man klarar jobbet, med endast ett tryck på en knapp.

199,-

Sievi KEY SKOR
12109-473

64,-

PETZL PANN-LAMPA
Tikka 4-Led

29,-

VERKTYG
Med livstids garanti!
Hylsnyckelsats
34-delar K3404 P.

129,-

HESTRA JOE DRIVERS WINTER
Smidig handske för fritidsaktiviteter i kalla klimat.

22,-

SERVICE FÖR DIG

HOLMBERGS

• TEKNIK • KVALITET •

Godbyvägen, tel. 23 555, www.holmbergs.ax • Mån-fre 7.30-17.00 Lör 9-14

FRANK Q°

BLEND

Till vår snälla pappa!

Tröjor
Randig el. enfärgad
19,95
(29,95)

Fårskinnstofflor **39,95**

TILL FAR

MAGIQUE

Rätt mode till rätt pris!

Torggatan 10 tfn. 17 730
ÖPPET: vardagar 10-18, torsdag 10-20, lördag 10-15

ppor mer tid

Mycket pengar. Casper Wikström vill ge sin pappa Christian mycket pengar.

tan. Hos en del får pappa välja mat på farsdag.

–Han får väl nån liten present, så är det inte mer med det, säger Emil.

Didde brukar glömma bort att det är farsdag, men säger sig bruka ge sin pappa en skraplott.

De funderar en stund om ännu något viktigt blivit osagt om fäder och farsdag.

–Ja, det skulle väl vara: Glad farsdag!

KATARINA GÄDDNÄS
katarina.gaddnas@nyan.ax
tfn 528 465

Foto: ERKKI SANTAMALA
erkki.santamala@nyan.ax

Städat i verkstan. Tove Silfver vill ge sin pappa Puggi en uppstädat verkstad.

Halva Europa. Emil Söderlund vill ge sin pappa Peter halva Europa och lite av USA.

Semester. Malin Lindström vill ge sin pappa Dick semester.

En säng. Didde Svahn vill ge sin pappa Micke en riktig säng för han sover på soffan.

Ett långt liv. Malin Sandstedt vill ge sin pappa Greger ett långt liv.

KOM IHÅG FAR
PÅ FARSDAG!

ÖPPET
söndag 8.11
kl. 14-20.

Boka gärna bord!

Kom ihåg vårt julbord.

*** **KALMERS** ***

HJÄLP FAR HITTA RÄTT!

GARMIN
NÜVI 205T
105€

VIKINGAGRÄND VARDAGAR 8.30-17, LÖRDAGAR 10-14
TEL 28 827, 28 830 WWW.KALMERS.AX

WIRRANS
THAI HOUSE / RESTAURANG & CAFÉ

**FARSDAGS
BUFFÉ**

Söndag 8 november
från kl. 15.30
29€

Ring och boka bord!

Thai House/Restaurang & Café
Godby tfn 41 996. Mån-tor 10.30-21,
fre 10.30-22, lör 11-22, sön 11-21

Annonsera i den tidning
du själv läser!

FISKARS

**FUNCTIONAL FORM
kampanj**

Köp 2
- få en
köksgaffel
på köpet!

**GLAS
PORSLIN
HEMTEXTIL
HUSGERÅD**

Tyndet
Tel. 16 266

ÖPPET
vard 9.30-17.30
tors 9.30-19.00
lör 10.00 - 15.00

Så långt lagret räcker!

**Telefonkatalog
på nätet
www.nyan.ax**

*** **KALMERS** ***

TILL PAPPAN!

BaByliss
HÅRKLIPPARE
2 års garanti. Laddbar. **30€**

OBH NORDICA
MIM MASSAGE ON THE GO
Blå eller rosa **15,75€**

SITTKOFF TEL 28 832
MÅN-FRE 9-17.30, TOR 9-19, LÖR 10-14

**FARSDAG
på Godby
Hotell**

**Tre rätters
meny**
från kl 15.00-19.30

3 rätter 35€
2 rätter 32€

Åt barnen finns
separat meny

GODBY HOTELL
hotel - restaurang - café
Engelsgränd 2, tel 41170
www.godbyhotell.ax

Till Far!

VBAFFIN
Kanadensiska fodrade
**VINTER-
STÖVLAR**
med löstagbart foder

89€

KEA-Market
Vardagar 9-18, lördagar 9-15
Tel. 34 015, www.kea.fi

XBOX 360 4700€

Playstation3 5900€

DVD 2090€

**WALLANDER
PRÄSTEN**

**Metro
Records**

Magazin, Torgg.6, tel. 12 154 Öppet: mån-fr 9-17, lör 10-14

Vi oroar oss men satsar lika mycket på julen

Finländarna verkar i år vara aningen mera oroade för hur pengarna ska räcka till för julfirandet än i fjol. Men ändå är vi beredda att satsa lika mycket pengar som vanligt, i genomsnitt 370 euro per jul.

En undersökning som Förbundet för finskt arbete har låtit göra visar att speciellt personer under 35 år är oroade för årets julhelg- och julfirande. Enligt undersökningen använder finländaren i snitt cirka 370 euro för julförberedelser och gåvor. Summan har inte krympt sedan i fjol, utan finländarna är fortfarande beredda att satsa på julen. Men vid valet av gåvor fäster man mera uppmärksamhet vid kvalitet och pris.

Vill bli bortskämd

De gåvor som finländarna helst vill ha är kärlek, ömhet och att bli bortskämd. Olika delikatesser är i år betydligt mer efterfrågade än förr. Bland ungdomar är favoritgåvorna pengar, depositioner och gåvokort medan äldre människor önskar sig bland annat böcker och tidningar.

Mer stress hos män

Endast var femte finländare ser ut att klara julen utan någon press på sig. Män blir aningen mer stressade av juluppköpen än kvinnor. Undersökningen är gjord av TNS Gallup och den besvarades av 1.275 finländare i slutet av oktober. (FNB)

Gåvor ändå. Finanskrisen gör att vi fäster mer uppmärksamhet på kvalitet och pris när vi planerar julklappsinköpen.De gåvor som finländarna helst vill ha är kärlek, ömhet och att bli bortskämd. Foto: FRÉDRIK TÖRNROOS

Nya valuta-hundar ska stoppa norska kronor

Norska kronan är rekord-mycket värd och norska tullen sätter in ”valutahundar” för att stoppa flödet av pengar över gränserna. Utan specialtillstånd får man föra 25.000 norska kronor, cirka 3.000 euro, ut eller in i Norge.

Just nu är det ovanligt många som vill föra ut kronor, nu när norska kronan står på rekordhög nivå.

–Det smugglas en hel del ut ur Norge. Vi har tagit 20–30 miljoner kronor i beslag de senaste åren, säger Geir Højseth vid Norske tull- och avgiftsdirektoratet till Sveriges Radio.

Men norska tullen tror på ett stort mörkertal och att närmare tre miljarder kronor förs in och ut från Norge varje år. Pengar som kommer från främst kriminell verksamhet.

Så efter årsskiftet sätter norrmännen in ett nytt vapen mot valutasmugglarna – valutahundar. Tre jaktlabradorer specialutbildas nu för att lukta till sig pengar. Främst ska de tjänstgöra vid flygplatserna i Oslo, men även vid gränsen mot Sverige. (FNB)

BÖRSKOMMENTAR

Tid att fundera

Förra veckans dystra avslutning på börsen gjorde att oktober blev en röd månad för flera marknader. Börserna i Kazakstan och Ryssland steg med drygt 10 procent, medan Dublin och Riga sjönk med ungefär lika mycket. Även våra nordiska börser visade en blandad utveckling; Helsingforsbörsen mätt som OMX Helsinki Benchmark sjönk med 4 procent, medan Stockholmsbörsen mätt som Affärsvärldens generalindex steg med 4,7 procent. Dow Jones sjönk med 2,5 procent under månadens sista handelsdag, och det var med minsta möjliga marginal som indexet utvecklades positivt under oktober.

Den stigande slagigheten mot slutet av veckan var ett uttryck för att pessimismen tog överhand. Nedgångarna fortsatte i Asien och i Europa på måndagen, samtidigt som rapportsäsongen gick in i sin andra halvlek. Det mönster vi har sett tidigare i rapporterna har förstärkts ytterligare; vinsterna är bättre än väntat, medan försäljningstillväxten lämnar en del att önska.

Just försäljningstillväxt är vad som nu behövs för att dra börsen vidare, enbart god kostnadskontroll ger inte tillväxt.

De utlösande faktorerna för börsrasen på fredagen var konsumenternas

förtroende och den privata konsumtionen i USA, som inte lyckades övertyga marknaden att återhämtningen verkligen är på rätt väg. BNP steg med 3,5 procent på årsbasis i USA under det tredje kvartalet, vilket innebär att ekonomin växte för första gången sedan det andra kvartalet 2008. Denna i grunden positiva nyhet kom att tolkas negativt till följd av oron för att bland annat den temporära bilskrotningspremien ska ha stått för det mesta av uppgången. Den privata konsumtionen sjönk med 0,5 procent i september jämfört med månaden innan. Då över 70 procent av USA:s BNP består av konsumtion är det klart att marknaden är känslig för konsumtionsrelaterad statistik av detta slag. Framförallt i tider som nu, när de amerikanska hushållen jobbar hårt på att öka sitt sparande, blir det svårt att se tillväxt inom just den inhemska konsumtionen. Även förtroendet bland konsumenterna sjönk under oktober jämfört med månaden innan, vilket bidrog till den dystra stämningen på börsen.

Den medellånga positiva trenden är nu knäckt på flera börser, och vi har sannolikt att vänta en period med ökad volatilitet och dragningar neråt på de flesta börsindex. Det är viktigt att hålla

huvudet kallt och inte tappa perspektivet när det hettar till. Perioder med nedgångar och större pessimism är bara en naturlig del av en långsiktigt stigande börs, det är en motreaktion på tidigare uppgångar. Gumnodden var väldigt hårt spänd och nu återstår att se hur mycket den kommer att spännas på andra sidan innan nya uppgångar tar vid. För enskilda placerare gäller det att ta sig en funderare. Har man rätt mängd pengar placerade på börsen? Har man nått nivåer som man tidigare lovade sig själv att man skulle sälja av en del vid? Vad man än bestämmer sig för att göra så ska man nog inte räkna med att kommande 8 månader blir lika bra som den 8 månadersperiod vi lämnar bakom oss.

Mathias Söderback
Avanspartners

EKONOMI I KORTHET

Företagare föreslås få altemneringsledigt

HELSINGFORS. Också företagare borde ha rätt till altemneringsledighet, anser en arbetsgrupp som har utrett företagarnas socialskydd. Till en början skulle denna rättighet gälla i fem år. Arbetsgruppen föreslår också att företagarnas familjemedlemmar ska få större rätt till utkomstskydd för arbetslösa. Rätten till utkomstskydd för arbetslösa bör finnas också då företagets ekonomiska läge försämras och inkomsten per familjemedlem hamnar under gränsen för existensminimum. Då får inte längre andra än familjemedlemmar arbeta i företaget. Villkoren är betydligt strängare i dag. Stöd utbetalas bland annat om företagets verksamhet har upphört eller avbrutits. (FNB)

UPM sanerar hårt i Finland

HELSINGFORS. Skogsjätten UPM fortsätter att sanera hårt och överväger att stänga plywoodfabriken och sågen i Heinola, plywoodfabriken i Kaukas och förädlingsfabriken i Parkano. Saneringsåtgärderna innebär att UPM:s personal kan minska med 870 personer. Av dem arbetar cirka 650 på de enheter som ska stängas för gott. **Jussi Vanhanen**, som leder UPM:s enhet för tekniskt material, säger att åtgärderna skapar förutsättningar för en lönsam verksamhet i Finland på lång sikt. – Personaleffekterna av de planerade åtgärderna är beklagliga, men dagens läge är ohållbart, konstaterar Vanhanen i ett pressmeddelande. UPM planerar också att investera cirka 25 miljoner euro i en utvidgning av plywoodfabriken i Nyslott samt till att utveckla verksamheten vid sågen i Kaukas samt förädlingsfabriken i Aureskoski. UPM:s plywoodtillverkning i Finland sysselsätter nu cirka 2450 personer och sågarna cirka 900 personer. (FNB)

Flygbolag säljs för en krona

STOCKHOLM. Flygbolaget Skyways befinner sig i ekonomisk kris. Nu säljer rederifamiljen Saléns flygverksamheten till bolagets vd, **Lars-Åke Bertilsson**, för en krona, skriver Dagens Nyheter. I slutet av 1990-talet var Skyways Sveriges största inrikesflygbolag med 500 anställda. I flera omgångar har anställda sagts upp och lönestopp har införts. I dag finns cirka 50 piloter kvar och totalt berörs 200 anställda av affären. Nedskärningar väntar i det nya bolaget, Avia Express. – Exakt vad jag kommer att göra återkommer jag med, säger Bertilsson till DN. (FNB)

AKTIEMARKNADEN INDELAD GEOGRAFISKT		Procentuell utveckling (i euro) under olika tidsperioder.							Källa MSCI Barra (www.msci.com)	
INDEX		1 mån	3 mån	6 mån	1 år	3 år	5 år	10 år		
Sverige	MSCI Sweden	-4,2	0,8	17,6	35,3	-24,2	21,6	2,4		
Europa	MSCI Europe	-3,9	3,9	20,1	8	-27,7	10,4	-7,4		
Nordamerika	MSCI North America	-3,1	0,8	8,1	-4,6	-30	-11	-36,4		
Japan	MSCI Japan	-3,5	-3,2	6,8	-2,3	-35,5	-8,5	-45,6		
Asien	MSCI Asia Pacific	-2,5	4,3	31,1	40,8	1	62,7	62,2		
Östeuropa	MSCI Eastern Europe	-2,1	9,3	29	15,4	-36,3	28,1	211,9		
Latinamerika	MSCI EM Latin America	-0,9	10	32,2	50,2	29,6	187,7	310,4		
Världen	MSCI World Free	-3,3	1,6	12,8	1,1	-28,7	-2,4	-27,5		

Maria Nykvist

Epost: maria.nykvist@nyan.ax
Telefon: 528 478

sport

Marcela Sandvik just utanför VM-pallen

KRAFTSPORT. 2,5 kilo. Så mycket fattades det i går för att Marcela Sandvik skulle ta hem bronset i 52-kilosklassen vid VM i styrkelyft i Indien.

I stället blev det alltså en total fjärdeplats men dock också ett delgrenssilver i bänkpress för ÅKK-lyftaren.

–Det var så nära så just nu känns det jätteledsamt, säger hon.

Med en serie på 150 kilo i knäböj, 115 kilo i bänkpress och 145 kilo i marklyft hamnade Ålands kraftsportsklubbs Marcela Sandvik på en total fjärdeplats vid VM i styrkelyft som just nu avgörs i New Delhi i Indien.

Hennes total på 410 kilo i -52-kilosklassen var bara 2,5 kilo mindre än bronsmedaljören **Yi-Ting Wangs** totalvikt på 412,5 kilo (152,5 kg, 95 kg, 165 kg).

–Jag är jättenöjd med resultatet för det är det bästa jag har klarat av i 52-kilosklassen, men jag är inte nöjd med placeringen. Så nu känns det inte så bra men det kommer fler tävlingar, säger 35-åriga Marcela Sandvik som i en intervju i Nya Åland inför VM trodde på en medalj.

Marcela Sandvik var dock näst bäst i bänkpressmomentet och med 115 kilo tog hon hem delgrenssilvret, 2,5 kilo sämre än **Natalia Salnikova** från Ryssland.

Paradgren. Det blev en fjärdeplats totalt för Marcela Sandvik i VM i styrkelyft. Men i hennes paradgren bänkpress var hon näst bäst och knep silvret bara 2,5 kilo efter guldmedaljören Natalia Salnikova men hela 20 kilo före trean Yi Ting Wang. Arkivfoto: MALIN TILLSTRÖM

–Det gick väl ungefär som väntat även om jag nog skulle ha klara av lite till, säger hon.

Överlägsen mästarinna

Även i knäböj fanns det mer att gå på och så här i efterhand ångrar Sandvik att hon inte gick ut hårdare.

–Jag känner att jag skulle ha

klarat 155 kilo i knäböj, men i det sista lyftet fick jag bara höja till 150 kilo. Det var lite synd, men så är det, tävling är tävling, säger hon.

Vann totalt gjorde Natalia Salnikova med en överlägsen totalvikt på 482,5 kilo (190 kg, 117,5 kg, 175 kg) och silvret gick till **Mervi Sirkia** från Finland

som hade en totalvikt på 415 kilo (162,5 kg, 90 kg, 162,5 kg).

Även **Kenneth ”Kenta” Sandvik** finns på plats i Indien och +125-kilosklassen, som han deltar i, avgörs på lördag.

MARIA NYKVIST
maria.nykvist@nyan.ax
tfn 528 478

Nytt uppdrag för Myllykoski

■SIMNING. Svenska Finlands Idrottsförbunds simråd utsåg i helgen **Bror Myllykoski** till tävlingsledare för SFI-Mästerskapen i simning som avgörs i Godby den 28 till 29 november.

Myllykoski har tidigare i år tilldelats två stora nationella tävlingsledaruppdrag. Rollo-simmet i Jyväskylä i juni och simkampen mellan SFI och Stockholms Simförbund som avgjordes i Ålands Idrottscenter i september.

Dessutom hade Myllykoski av Finska Simförbundet utsetts till

tävlingsledare för Öppna Nordiska Mästerskapen som avgjordes i Vanda för en dryg vecka sedan, men då fick Myllykoski tacka nej eftersom att han befann sig på tjänsteresa i anslutning till Nordiska Rådets 61:a session i Stockholm.

Den årligen återkommande SFI-mästerskapen i simning avgörs traditionellt på lilla julhelgen och i år står IF Åland och Godby för det lokala värdskapet. Tävlingen förväntas samla simmare från hela svenskfinland. (ml)

Fredrik Karlsson bäste ålänning

■POKER. Fredrik Karlsson blev bäste ålänning när Paf Sviten Poker Cruise avgjordes i helgen.

–Han anlände en aning sent till dag två, men lyckades mirakulöst kämpa till sig en åttonde plats i turneringen trots minimalt med marker, skriver

ver Pafs PR-manager **Krille Mattsson** i ett pressmeddelande.

Vann turneringen, som spelades ombord på Tallink Silja Galaxy, gjorde stockholmaren **Christian Knutsson-Ek**. Segern var värd 90.000 kronor. (ml)

Silver till AST i Italien

■SEGLING. Alandia Sailing Team knep en silvermedalj i Grade 2-tävlingen Trapani match cup som seglades i Italien i helgen. Besättningen bestod den här gången av skeppare **Staffan Lindberg** samt

Robert Skarp och **Carl-Johan Uckelstam**.

Vann tävlingen gjorde australienaren **Keith Swinton**, **Jury Orel** blev trea och **Jacopo Pasini** slutade fyra. (ml)

MLK vann klubbkamp

■TENNIS. Mariehamns Lawn-Tennis Klubbs juniorer besegrade i helgen Enebybergs IF i en klubbkamp som ordnades i Bollhalla. 36 mat-

cher spelades under helgen och MLK vann med klara 50-22 i poäng.

Den 10 april ordnas ett returmöte i Enebyberg. (ml)

”Vi har bra spelare på alla positioner. Jag tror det kommer att bli jävligt tufft och jag hoppas att vi står som segrare.

MARTIN LORENTZON SOM IKVÄLL MED SITT ASSYRISKA KVALAR TILL ALLSVENSKAN MOT DJURGÅRDEN

Jaros ligalag på väg att splittras

■FOTBOLL. 14 spelare lämnar Jaro i FM-ligan i fotboll. Klubben råkade i ekonomiskt trångmål under den nyss avslutade säsongen och rev upp alla spelarkontrakt. Meningen är bland annat att sänka lönerna för redan kontraktbundna spelare med 25 procent.

Flera gick inte med på lönesänkningen och därför är så många som var permanenta i öppningselvan i sommar på väg bort från Jakobstadslaget. Jaro har för närvarande endast sex kontrakt för nästa säsong.

Den första som sade att han lämnar Jaro var anfallaren **Mikko Hyrynen**, som både Inter från Åbo och IFK Mariehamn var beredda att hyra för återstoden av sommarsäsong. Hyryryns framtida adress torde finnas i någondra av dessa klubbar.

Förra veckan lämnade även mittbacken **Jani Tanska** Jaro. U21-landslagets kapten åker nästa vecka till Danmark på

testläger och han söker i första hand kontrakt utomlands.

Jaro meddelade mittfältaren **Joonas Laurikainen** att han inte mer behövs eftersom han är för dyr. På torsdagen sade även anfallaren **Jonas Emet** och mittbacken **Kristian Kojola** upp sina kontrakt. Dessa två går till Tampere United. Bägge har skrivit på i två år för Tammerforslaget.

Även mittfältaren **Marco Matrone** och backarna **Heikki Aho** och **Jens Portin** ska lämna Jaro. FC Lahti är intresserat av Matrone medan **Jens Portin** åker på testläger till Ascoli, som spelar i italienska andraligan. I Ascoli spelar redan lillebror **Jonas Portin**.

Även senegalesen **Papa Niang** försvinner. Oklart är om anfallaren **Jani Koivisto**, backen **Janne Vellamo** och målvakten **Markus Koljander** fortsätter.

Även hyresspelarna **Tillman Grove** och **Urmäs Rooba** har lämnat Jakobstad. (FNB)

Sportmagasinet på handbollsträning

■HANDBOLL. IFK Mariehamns handbolls-damer spelar två hemmamatcher i Upplands-seriens division IV i helgen. Laget har inlett årets säsong med tre vinster och en förlust. Åland 24:s Sportmagasinet har besökt

damernas träning för att ta reda på hur de förbereder sig inför helgens möte med HF Rimbo och Hallsta HF.

Programmet ser du i Åland 24 med start klockan 18.30, eller på www.aland24.ax. (ml)

Sportens kom ihåg

■ **agility.ax:** Träningshelg för Catrin Ekbåge från Sverige 5-6 december. Läs mer på hemsidan www.agility.ax. För mer info går det också bra att kontakta Anna Karin, tel 040 505 1037.

Welin, Brita Johansson. Reserver: Ingvar Engblom, Tor Mattsson.

■ **IFK Mariehamn orientering:** Höstmöte torsdag 12 november 18.30. Idrottsgårdens konferensrum. Alla upp.

■ **Bowling:** Bowling veteranernas riksserie omgång 2 div 2 spelas i Mariehamn den 5 november 16.00. Följande spelare är uttagna för spel: Hilding Mattsson, Rolf Eriksson, Göran Sjöberg, Anders Sjövall, Göran Isaksson, Allan Schåman, Tryggve

■ **ÅMK Folktrace:** talka ute på banan på lördag 10.00. Vid frågor ring Åse 04575243089

■ **ÅSSF:** Bänkskytte cup 4, 100m UL, lördag 7 november 14.00

Upphåll. Det fanns ett visst intresse bland spelarna i Eckerö IK att fortsätta en säsong till, men det fanns ingen som ville leda laget. Klubben tar därför ett uppehåll i Upplands division VII nästa år. På bilden Kamal Shafie i förlustmatchen mot IFK D/O i somras. Arkivfoto: MARTIN PORTIN

Slutspelat för Eckerö IK

FOTBOLL. Eckerö IK ställer inte upp med något lag i Upplands division VII till våren.

–Det finns ingen som vill dra det nästa säsong, säger förre lagledaren Jonas Karlsson.

I måndags kväll gick anmälningstiden ut för de lag som vill delta i Upplands division VII nästa säsong. Eckerö IK, som under lång tid varit ett av lagen i serien, finns inte med bland de anmälda.

Beslutet att inte spela vidare kom efter en tungrodd säsong där laget har haft det svårt att få ihop spelare. Bland annat använde de nio olika spelare på målvaktspositionen.

–Just nu känns det lite som semester, men till sommaren när det är grönt ute kommer man nog att sakna fotbollen,

säger Jonas Karlsson som var lagledare under den gångna säsongen.

Kanske ett sabbatsår

Karlsson har inte tid och möjlighet att fortsätta som lagledare nästa säsong, och det finns heller ingen annan som är villig att ta över.

–Det finns ingen som vill dra det nästa säsong och vi börjar väl bli lite till åren allihopa, säger han.

Men helt vill han inte förlika sig med tanken att EIK inte kommer tillbaka till spel i serien säsongen därefter.

–Vad jag vet har vi inte haft något uppehåll förut. Och kanske blir det bara ett sabbatsår och så kommer vi tillbaka igen följande säsong, säger Karlsson.

MARIA NYKVIST
maria.nykvist@nyan.ax

Svårt nå alla för tackfest

Jättearrangemang. NatWest Island Games 2009 är det största idrottsevenemang som någonsin arrangerats på Åland, skriver vice ordförande. Bilden är från avslutningen. Foto: FREDRIK TÖRNROOS

MÖTEN

Folkhälsan i Mariehamn r.f.

håller ordinarie

HÖSTMÖTE

tisdag 17.11.2009 kl.18.00

i Folkhälsans hus,
Styrmansgatan 10.

Stadgeenliga ärenden

Styrelsen

MÖTEN

Liberalerna i Jomala

ÅRSMÖTE

på kommungården onsdagen den 11 november kl. 19.00

Utöver stadgeenliga ärenden även diskussion kring kommunens budget. Väl mött!

SJÄLVSTYRELSEPARTIET FÖR HELA ÅLAND

MÖTEN

Mariehamns Bokarbetar-förening r.f.

håller

NOMINERINGSMÖTE

onsdag 11 november 2009 kl. 19.00 på Mariehamns Tryckeri, Fabriksgatan.

HÖSTMÖTE

lördag 5.12 på Eckerö Linjens avgång från Eckerö kl 18.30.

På mötet beslutas om avdelningens anslutning till Team.

Stadgeenliga ärenden.

Anmälan till höstmötet senast 25 november till Carola eller Ingegerd eller Tommy.

Välkomna.

Styrelsen

■**Sommarens** framgångsrika öspel avrundas med en stor tackfest ombord på helchartade m/s Rosella torsdagen den 12 november.

NatWest Island Games 2009 är det största idrottsevenemang som någonsin arrangerats på Åland. 4.650 personer deltog, fördelade på 25 ö-nationer. De femton samtidiga idrotts-

UTHYRES

Affärs- & kontorslokal

116 m² på Ålandsvägen uthyres

Algots hus
Tel 21 711

LEDIGA PLATSER

LEMLANDS KOMMUN

Socialnämnden i Lemland

söker till kommunens hemservice en ordinarie

NÄRVÅRDARE

50 % av heltid i periodarbete.

Tillträde: 1.1.2010

Kompetenskrav: när-vårdarexamen eller motsvarande.

Lön: enligt avtal.

Sedvanliga ansökningshandlingar bör vara socialnämnden i Lemland tillhanda **senast 18.11. 2009 under adress:**

Kommungården, Kommunrundan 7, 22 610 Lemland.

Närmare upplysningar ges av hemserviceledare Gunilla Alén tel: 34 228.

Lemland den 4 november 2009

Socialnämnden

tävlingarna jämte kringarrangemang sköttes av ca 1.500 funktionärer under åtta dagars tid. Publiken uppgick till nästan 50.000 personer. Nu vill vi tacka.

Vi har dock märkt att vi tyvärr inte nått riktigt alla berörda med en personlig inbjudan muntligt, per mejl eller brev. Därför har vi även informerat om festen på vår hemsida, i pressmeddelande och annonser och i tidningar-nas sportkalendrar.

Med den här insändaren vill vi förtydliga att alla som hjälpte till med Öspelen eller deltog som aktiva samt supporterklubbens medlemmar är hjärtligt

välkomna på tack festen på Rosella den 12 november, även om man inte fått en personlig inbjudan.

Det finns ännu plats för efteranmälda. Anmäl dig snarast till Viking Line, tel 26011 / Maria-Theres eller mejla till maria-theres.nyqvist@vikingline.fi . Samtidigt anger du vilken roll du hade under öspelen eller under den fem år långa plane-ringstiden.

Incheckning sker från kl 17.00, retur ankomst 24.00. Välkomna!

NatWest Island Games 2009 gm **Torsten Wikstrand** Vice ordförande

TURLISTA FÖR FÖGLÖLINJEN 1.11.2009 -

Veckodag	Långnäs	Överö	Överö	Långnäs
	Avgång	Ankomst	Avgång	Ankomst
Måndag	05.30 ³⁾	06.10	06.15	06.55
Tisdag	07.00	07.40	07.45	08.25
Onsdag	08.30	09.10	09.15	09.55
Torsdag	10.00 ²⁾	10.40 ²⁾	10.45	11.25
Fredag	12.30	13.10	13.15	13.55
Lördag	14.00	14.40	14.45 ²⁾	15.25 ²⁾
	15.45	16.25	16.30	17.10
	17.15	17.55	18.00	18.40
	19.45	20.25	20.30	21.10
	21.30	22.10	22.15 ¹⁾	22.55
	23.00 ¹⁾	23.40		
Söndag, helgdag	08.30	09.10	07.45	08.25
	10.00	10.40	09.15	09.55
	12.30	13.10	10.45	11.25
	14.00	14.40	13.15	13.55
	15.45	16.25	14.45	15.25
	17.15	17.55	16.30	17.10
	19.45	20.25	18.00	18.40
	21.30	22.10	20.30	21.10
	23.45 ¹⁾	00.25	22.15 ¹⁾	22.55

M/S Ejdern tfn 0400-229 260

1) Trafikeras mot beställning senast kl. 21.30.

2) Transport av brandfarligt gods klass I och II i större mängd än 250 kg kan ske måndag och torsdag kl. 10.00 med retur kl. 14.45, varvid högst 20 passagerare medtages.

3) Endast lördagar.

Fordon ska vara klara att köra ombord senast 10 minuter före annonserad avgångstid.

ÅLANDS LANDSKAPSREGERING

Språksituationen i Finland oroar Liberalerna på Åland

■**Liberalernas** lagtingsgrupp är oroad över språkutvecklingen i Finland.

Det svenska språkets ställning som ett av de två nations-språken är hotad.

De negativa attityderna till det svenska språkets status inom förvaltning och utbildning tyder på en bristande historisk medvetenhet. Betydelsen av ett rikt kulturellt arv i Finland tycks alltmer falla i glömska.

Vi inser den stora betydelsen av språkkunskaper i ett modernt samhälle i en globaliserad värld. Nyttan av till exempel engelska, ryska, och kanske också kinesiska, är obestridlig, men det svenska språket är en särskild bärare av

identitet, samhörighet, kultur och kommunikation i vårt samhälle och i Norden.

Åland är ett officiellt enspråkigt samhälle, men språkkunskaperna är breda. Vår status som självstyrelse inom Finland förutsätter en officiell kommunikation på svenska.

Vi anser att de politiska partierna i riket och landets regering måste ta ett ansvar för att det i praktiken går att upprätthålla den officiella kommunikationen på svenska samtidigt som det svenska språkets historiska och kulturella status är en angelägenhet för hela landet och särskilt för det svenska Finland i övrigt.

Liberala lagtingsgruppen

Ge inte sprit till dina barn

■**Jag skulle** vilja säga så mycket, men just nu vill jag fråga denna förälder som köper ut en 6-pack öl till sin 15-åring. Varför gör du det för? Är det för att ditt barns kompisar ska bli imponerade av dig eller sitter du och dricker med ditt barn?

Måste ju vara roligare att dricka med jämnåriga än sina småbarn.

Vet inte du att inkörsporten till alkoholistsens ”underbara” värld är genom alkoholen i unga år?

Men du tror väl att det

är alla andras barn som blir drabbade inte ditt barn?

Så tänkte nog de föräldrar också som nu har alkoholiserade barn.

Det är ju bra att man kan lita på sitt barn och det ska man göra, men inte när det gäller alkohol. En 15-åring kan inte bete sig bättre efter 6 öl än vad en vuxen gör.

Vad ska du säga den dagen ditt barn är alkoholist? Att du hjälpte till med att köpa öl åt barnet?

Nyktet förälder

Naturen förlorar alltid

■**Jag hörde** härom dagen ett jättefint argument för golf. Det var ungefär så här:

-Det har aldrig kommit in så mycket pengar från Kastelholms gård som nu. Att utöka golfbanorna på naturens bekostnad spelar nog ingen roll. Framtidens människor vet inte annat, de växer upp på de villkoren att det inte finns någon orörd natur, de bara sitter vid sina skärmar.

-Men, undrade jag, kommer de inte att må dåligt då?

-Naturligtvis, men eftersom de växer upp under dessa förhållanden så är det ju bara för

dem att acceptera, det finns ju inget annat.

Själv undrar jag nog lite i mitt stilla sinne vem som då skall spela golf, om det faktiskt behövs flera banor. Gällande inkomsterna så måste väl ändå byggnadskostnaderna vara ett litet minus.

Men naturen, naturresurserna och miljön brukar vara förlorare. Det skulle nog vara intressant att veta hur många ton bränsle med tillhörande avgasutsläpp som golfsporten använder per säsong.

Naturvän

Stornäset värt bevaras

■**I dag** på eftermiddagen (söndag 1.11 09) var jag till Stornäset i Kastelholm. Vi var en grupp människor som skulle träffas där. Kastelholmsbor och även andra kom dit. De flesta var emot en golfbana. Men min lilla

insändare vill jag skriva om hur naturskönt område det är där. Man känner naturens helande kraft när man strövar omkring. Man blir glad och hunden springer av glädje och lyckorus.

Tänk att det ännu finns ett naturområde kvar där alla kan ta i land med båten, simma, plocka bär och svamp, vandra och göra en dagsutflykt med picknick utan att bli bortkörd.

Man får nästan gråten i halsen när man tänker på att detta skall skövlas igen för den penninggiriga människan. Känner inte beslutsfattarna något ansvar? Har inte dom barn och barnbarn som skall leva vidare?

Att inte alla känner att detta borde förklaras som naturskyddsområde som **Lennart Karlsson** skrev i en insändare i Nya Åland (28.10 -09).

Maria Kvarnfors

HJÄLP!

Nu ska allt bort från vårt utelager

REAPRISER!

NYA ÖPPETTIDER:

onsd., torsd., fred. kl. 16–19, lörd. kl. 10–16.

Socialmissionen på Åland r.f.

tel. 040 594 1825, Seija

TV-programmet

6.15 Fråga doktorn (R) [5665520]
7.00 Rapport [81742]
7.07 Regionalt [202352636]
7.28 Gomorron Sverige
10.30–13.00 UR [1568742]
13.00 Rapport [16471]
13.05 Ett fall för Louise (R) [801487]
13.35 Robins (R) [175094]
14.05–14.35 Niklas mat (R) [269487]
14.40 Hook [7324655]
FILM Amerikanskt äventyr från 1991. I rollerna: Dustin Hoffman, Robin Williams.
17.00 Rapport [74687]
17.05 Gomorron Sverige [481146]
18.00 Hannah Montana (R) [14839]
18.25 Fashion: Modeveckan i New York (R) [18297]
18.55 Sportnytt [5863723]
19.00 Rapport med A-ekonomi [37618]
19.10 Regionala nyheter [9821618]
19.15 Go'kväll [254704]
Magasin. Kocken Susanne Jonsson gör lättlagade rätter till fars dag. Patricia Tudor Sandahl är aktuell med en ny bok, ”Den fjärde åldern”. Programledare: Beppe Starbrink.
20.00 Kulturnyheterna [44487]
20.15 Regionala nyheter [1940568]
20.30 Rapport med A-ekonomi [278]
21.00 Uppdrag granskning [47100]
22.00 Seriestart: Morden [43384] Svensk kriminalserie från 2009. Del 1 av 6. Ett lik hittas i ett gammalt vattenfyllt schakt på Skärsö, en före detta militärö i Stockholms skärgård.
23.00 True blood [44891]
23.55 Kulturnyheterna (R) [3313655]
0.10 Livet i Fagervik (R) [9951476]
0.55 Krönika Melodifestivalen 2009 (R) [3652747]
1.55 Jekyll (R) [6588211]
2.50 Dina frågor – om pengar (R) [1313969] Även 5/11, 7/11.
3.20 Kobra (R) [9892476]
3.50 Andra Avenyn (R) [8973389]
4.35 Debatt (R) [9261476]
5.05–6.05 Krönika Melodifestivalen 2009 (R) [2354637]

10.30 24 direkt [83079839]
16.35 London live (R) [2551471]
17.05 Agenda (R) [5195433]
Fördjupande samhällsprogram.
17.50 Debatt (R) [77452]
Samhällsprogram. Även 7/11 och senare i dag.
18.20 Nyhetstecken [2646520]
Nyheter på teckenspråk.
18.30 Oddsat [72365]
Nyhetsrapportering.
18.45 Utiset [556029]
Finskspråkiga nyheter.
19.00 Programstart: Så blev jag den jag är [26384]
Brittisk vetenskapsserie från 2008. Hur blir vi de människor vi är? Tre kända britter söker svar på de svåra frågorna med forskarnas hjälp.
19.55 Rapport [9885365]
20.00 Vem vet mest? [6618]
Frågesport. Även 8/11.
20.30 UR: Välkomna nästan allihopa [9029] Samhällsprogram. Varför funkar inte högerextremismen i Sverige? Programledare: Doreen Månsson, Musse Hasselvall. Även 6/11, 9/11.
21.00 Hotellet [95452]
Kanadensisk dramakomediserie från 2006. Del 5 av 6. Medan den italienske kardinalen försmäktar på intensiven, tar sig Jenny vissa friheter med hans resällskap. Även 5/11.
21.45 Kolportörer [3728013]
Svensk kortdokumentär från 2009. Åren 2006–2008 gavs tre gratistidningar ut dagligen i Stockholm. Hundratals människor arbetade som tidningsutdelare. Vart tog de vägen?
22.00 Aktuellt [7094]
22.30 Babel [6365]
Svenskt litteraturmagasin. Del 10 av 14. Programledare: Daniel Sjölin.
23.00 Sportnytt [84162]
23.15 Regionala nyheter [9972636]
23.25 Rapport [3279520]
23.30 UR: Hemlös [1075]
Samhällsprogram. Ekonomi. Även 6/11
0.00 Virtuell perfektion (R) [21124]
K special.
1.00–1.30 Världens konflikter (R) [6318389] Afghanistan.

7.30 Montel Williams show [8483839]
8.25 Spin city (R) [4217094]
8.55 Alla älskar Raymond [5020636]
9.25–9.50 How I met your mother [3531636]
10.40 Rachael Ray [6493907]
11.30 Våra bästa år (R) [3768742]
12.25 Project runway (R) [8582029]
13.20 How I met your mother (R) [2059443]
13.45 Alla älskar Raymond (R) [845162]
14.15 Oprah Winfrey show [140278]
15.10 Extreme home makeover [6322278]
16.05 Funniest pets and people [4665452]
16.35 Funniest pets and people [8347013]
17.00 Project runway [315810]
18.00 Hell's kitchen [326926]
Amerikansk realityserie från 2008. När de kvarvarande kockarnas smaklökar ska testas visar det sig att de inte alls är vad de borde vara.
19.00 Navy CIS [429452]
Amerikansk kriminalserie från 2004. Del 7 av 22. Gibbs och hans kollegor rycker in när en kommandörkapten dör under mystiska omständigheter.
20.00 2 1/2 män [367013]
Amerikansk komediserie från 2004. Del 5 av 24.
20.30 2 1/2 män [366384]
Amerikansk komediserie från 2004. Del 6 av 24.
21.00 Stockholm-Arlanda [702556]
Svensk realityserie från 2009.
22.00 Efterlyst [807920]
Svensk programserie från 2009.
23.00 Southland [807100]
0.00 Navy CIS (R) [687360]
0.55 2 1/2 män (R) [8278230]
1.20 2 1/2 män (R) [5404940]
1.50 Spin city [8770747]
2.15 The unit [1168853]
3.10 Southland [9357292]
3.50 Kampen om mitt barn [7854327]
FILM Amerikanskt drama från 1998. I-rollerna: Dwight McFee, Rosanna Arquette.
5.35–6.00 The Boondocks [6585582]

6.15 Veterinärerna (R) [24286568]
6.50 Nyhetsmorgon [95148297]
11.00 Nyhetskanalen [741471]
11.05 Efter tio [3789177]
12.00 Nyhetskanalen [489094]
12.05 Efter tio, forts [4050907]
12.55 Hem till gården [278100]
13.20 Hem till gården [7365704]
13.55 Nyhetskanalen [6459100]
14.00 Trav [307907]
14.25 Förlossningskliniken (R) [6515164]
15.30 Nyhetskanalen [775384]
15.35 Jon, Kate och åtta barn [1664452]
16.05 Ghost whisperer (R) [8457568]
17.00 That '70s show (R) [697471]
17.25 That '70s show (R) [346926]
18.00 Förkväll [9816384]
19.15 Lotto, Joker och drömvinsten [6263907]
19.20 Keno [329839]
19.30 Lokala nyheter [786704]
19.35 Lokalt väder [6359758]
19.40 Ekonominyheterna [8817297]
19.50 Vädret [8806181]
20.00 Nyheterna [365655]
20.30 Halv åtta hos mig [364926]
Svenskt matlagningsprogram.
21.00 Bonde söker fru [502538]
Svensk realityserie från 2009. Bönderna Thilde Höök, Per-Jörgen Östling, Janne Hansson och Roger Karlsson förbereder sig för sina brevskrivares besök på gårdarna. Programledare: Linda Isacson. Även 8/11.
22.00 Oskyldigt dömd [607902]
Svenskt kriminaldrama från 2009. Del 6 av 12.
23.00 Nyheterna [955487]
23.25 Sporten [1948520]
23.35 Vädret [2631278]
23.38 Lokalt väder [302631278]
23.40 Kvällsöppet med Ekdal [6967384]
0.40 Jordan, rättsläkare (R) [4112230]
1.35 The District (R) [1147360]
2.30 Arkiv X (R) [2560292]
3.15 The Practice (R) [4052495]
4.00 Popular [6837785]
4.45 Robin Hood (R) [2263940]
5.30–6.15 Bröllopsform (R) [6520650]

6.00–10.00 Godmorgon med A-laget
13.50 Mat med Tina
Tina lagar smält och gott, bl a marinerad getost med parmaskinka och friterad strömming.
14.30 Wiz Quiz
Del 11 av 20. Memory. En fartfylld och skämtsam frågesport på engelska för barn.
14.43–14.57 L'anaconda franc-cais Del 5 av 8. Språkserie på franska. C'est injuste!
16.55 Mättet är rågat
Del 3 av 12. Om muddring. Den som gräver en grop åt andra, vill snart själv också ha en bra strand.
17.25 Sportmagasinet
17.55 TV-nytt
18.00 BUU-klubben: Bärtil
18.30 Park
Hur fungerar livet i en ny familj?
19.00 Oz och James på nya vin-äventyr
Del 8 av 8. Överflödet i Napa Valley. Oz och James besöker Kaliforniens största turistattraktion efter Disneyland och James blir skadad över hur gott ett vin kan vara.
19.30 TV-nytt
19.55 Sportnytt
20.00 Strömsö
Textad. Fritidsmagasin.
20.40 Pixel
21.00 Spotlight: Uppehållstillstånd till salu Finland har fått en ny yrkeskår som mot betalning hjälper invandrare att fixa jobb och uppehållstillstånd.
21.30 Oskyldigt dömd
Del 6 av 12. Stalker.
22.15 5 minuter
22.20 TV-nytt
22.30 RåDok 2009
Två subjektiva filmer i RåDok, Robert Hedengrens ”Ljus i mörkret” och Fredrik Bäckes essä ”Apologi”. Pamela Taivas-salo och Pontus Wikholm har illustrerat en dikt av Edith Södergran. Mikaela Westerlund intervjuar. Perfiktion, 2009.
23.00 Sportmagasinet
23.30–23.44 Oddsat

ÅLANDSKANALEN
KI 18.30, 19.30, 21.30, 22.30, 23.30
Nyheter och Sport.
ÅLANDSKANALEN
KI 19.00-19.20.
Pressens makt. Erik Fichtelius, en av Sveriges mest respekterade journalister talar om hur tidningar och tv sköter sitt uppdrag. Har pressen för stor makt?
KI 20.00-21.20.
Alandicas stora invigningskonsert. Lobgesang av Menelssohn.

ÅLANDS RADIO 91.3 MHz
6.45–9.00 Gomorron. Med Elin Willows.
6.46 Beträktelse. **6.55** Ålandsnytt. **7.00** Aktuellt. **7.30** Ålandsnytt. **8.00** Aktuellt. **8.30** Ålandsnytt. **9.00–11.30** Förmiddax. Med Ann-Christine Karlsson. **9.00** Dagens väder. **9.15** Låshörnan: Vägen från Stormskäret. **9.30** Ålandsnytt. **9.40** Motown. **10.30** Ålandsnytt. **10.33** Gröna fingrar. **11.30–13.00** Lunchdax. **11.30** Ålandsnytt. **11.45** Sportnytt. **12.00** Aktuellt. **12.10** Musik. **12.15** Kulturen. **12.30** Gomorron. **12.55** Ålandsnytt. **13.00–16.00** Vardax. Med Tom Wiklund. **13.01** Lyssnar-nas önskemusik per mess och mail. **13.55** Ålandsnytt. **14.00** Rätt skall vara rätt. **14.55** Ålandsnytt. **15.00** Firardax. **15.55** Ålandsnytt. **16.00–18.00** Åland idag. Nyhetsmagasin med reportage, intervjuer och debatter. Med Emelie Svedjer. **16.00** Aktuellt. **16.15** Arena. En aktuell makthavare intervjuas om aktuella frågor. Sänds i repris på lördag kl 11:00. **16.55** Ålandsnytt. Sänds även kl 18:55. **17.05** Sportnytt. Sänds även kl 19:05. **17.10** Åland idag fortsätter. **17.55** Ålandsnytt. Sänds även kl 19:55. **18.00–21.10** Kvällsdax. Dagens bästa i repris. **18.00** Aktuellt. **18.05** Kulturen. Repris. **18.20** Gomorron. Repris. **18.55** Ålandsnytt. Repris från kl 16:55. **19.05** Sportnytt. Repris från kl 17:05. **19.10** Åland idag. Repris från kl 16:15. **19.55** Ålandsnytt. Repris från kl 17:55. **20.00** Åland idag. **20.45** Låshörnan: Vägen från Stormskäret. **21.00–21.10** Beträktelse.

Är det arv eller miljö?

I seriestartande "Så blev jag den jag är" ställs frågan om vilka egenskaper människan ärver och inte. I första avsnittet ska skådespelaren **John Barrowman** ta reda på varför människor blir homosexuella.
SVT2 19.00

Kvällens luciakandiat, Zaida Ponthin, nr 3

ÅLANDSKANALEN kl 18.30, 19.30, 21.30, 22.30, 23.30

5.55 En sann historia: Burnout [4523907]
6.25 Ettans morgon-tv [12851549]
9.30 Coronation Street [7794742] Violets liv är i fara. Jamie inser hur man bluffat på fabriken.
10.15 Arto Nyberg [2209907]
11.00 Tv-nyheter [93549]
11.05 YLE News [8866433]
11.10 Läkarcentralen på Clarence Street [1312655]
12.00 Ettans morgon-tv: Dagens rubriker [14810]
13.00 Tv-nyheter [18839]
13.05 En fascinerande värld: På resa genom USA [9423146]
14.05 Din morsa var en apa [2192926]
14.30 Läkarna [3574]
15.00 Tv-nyheter [77907]
15.05 Herrskap och tjänstefolk [7674162] God vilja mot människor. Tv-serie om tjänstefolk och herrskap i England under början av 1900-talet.
16.00 Varandets högskola [45384]
16.10 Den vida naturen: Sislarnas flygfält [7180907]
17.00 Tv-nyheter [98452]

17.08 Läkarcentralen på Clarence Street [300186574]
Framtid till buds.
Julias nya sällskap har stora planer.
18.00 Tv-nyheter och väder [8617]
18.30 Halv sju [6636]
Ett glatt och positivt, direkt-sänt faktaprogram.
19.00 Historia: Berlinmuren [32433]
19.55 Än flödar vinet [604320]
20.25 Viking Lotto [3052278]
20.30 Tv-nyheter och väder [54810]
20.55 Sporttrutan och V5-travet [9102617]
21.05 A-studion [8573618]
21.40 A-plus [145297]
22.00 Fjärrlinjen: 1989 – folkens höst [38452]
23.00 Tv-nyheter [14891]
23.05 Strada [9138605]
23.35 Biblioteksfolket [1922636]
0.00 Nyhetsfönster [99284389]
4.00–5.55 Nyhetsfönster [4052921]

6.00 Tellus-frågesport [5762669]
6.50 Lilla tvåan [97714162]
8.53 På gräsrotsnivå [306500704]
9.00 Oddsat [84538]
9.15 Regionala nyheter [3884984]
10.35 McLeods döttrar [3210984]
11.20 Matdoft i trädgården [6308097]
11.50 På riskgränsen: Gigan-tiska byggen [7244704]
12.40 Första steg [4744297]
12.45 Nyhetsåret [996278]
12.55 Humöret upp, Helena [1549075]
FILM Finskt drama från 1957. I rollerna: Irma Seikkula, Heidi Krohn.
14.15 Oförglömlig: Laila Kin-nunen [6674839]
14.35 Aktuella Tvåan [381278]
15.10 Mötesplats: Tillfälliga hjältar: MS Estonia [1463926]
15.40 Grön glädje [1271902]
16.05–17.00 Lilla huset på prärien [2385758]
16.05–16.05 Svängiga djur
17.00 Nicke Nyfiken [19810]
Nicke i en talangtävling. Tomten Nicke.

17.23 Lilla tvåan [300505636]
18.00 För några få skojare fler [76051]
18.50 Tv-nyheter [7633568]
19.00 Regionala nyheter [93297]
19.10 Sporttrutan [8839758]
19.15 Tvåans höstväder [8756471]
19.20 Finland express [2413471]
Hela Finlands television.
20.00 Hemlig miljonär [45487]
20.50 Hemmakockars recept [6332471]
21.00 Där björkarna susa [98549]
21.50 Tv-nyheter, väder och sport [8600723]
22.05 Den hårda lagen: Specialenheten [2886810]
22.45 Dokumentärprojekt: Ingredienser för en katastrof [927988]
0.10 Dolt ord [3194785]
1.00 Tellus-frågesport [1945921]
2.00 Frågespel [6283376]
3.00 Dolt ord [2683312]
4.00 Sudoku [3097872]
5.00–6.00 Frågespel [2588768]

5.30 Väder [4339926]
6.05 Studio55 [9476920]
6.25 God morgon Finland [52638075]
9.10 Studio55 [3470322]
9.35 Vad ska vi äta i dag? [8787926]
9.40 Känslor och dofter [5134742]
10.25 Eurojakten [5970297]
10.35 Emmerdale [2295297]
Om livet i byn Emmerdale.
11.05 Emmerdale [5385029]
Om livet i byn Emmerdale.
11.35 Köpkanalen [8951094]
12.35 Astro-tv [4577297]
13.10 De vackra och de djärva [2787617]
13.35 Vad ska vi äta i dag? [6184704]
13.40 Godmorgon Finlands bästa bitar [935433]
14.05 Nöjesnytt [3894742]
14.10 Klassfest [597013]
14.40 Läkarna [2257907]
15.30 Salminen och Salminen [465549]
16.25 Eurojakten [314926]
16.50 Nyheter [8201029]
16.55 De vackra och de djärva [3337162]
17.20 Vad ska vi äta i dag? [8111452]

17.25 Emmerdale [769742]
Om livet i byn Emmerdale.
17.55 Dagens jobb! [4686100]
18.00 Emmerdale [972094]
Om livet i byn Emmerdale.
18.30 R.u.m [980013]
19.00 Sjuaus nyheter [418891]
19.20 Dagens väder [697742]
19.30 Dolda liv [714487]
20.00 45 minuter [782433]
21.00 CSI [389636]
21.55 Viking Lotto och Joker [4286926]
22.00 Tians nyheter [882452]
22.15 Dagens väder [5595278]
22.20 Resultatrutan [1897902]
22.30 Ice road trucks [329988]
23.30 Myytinmurtajat [3421487]
0.35 Tredje stenen från solen [8150389] Amerikansk komediserie.
Ät, drick, Dick och Mary. Solomons firar Dicks och Marys förhållande som har hållit i två år och dagen är full av överraskningar.
1.05 Eurojakten [2650263]
2.05–5.30 MTV3 Chat [93582281]

”Du som hittade min Certina klocka i Bollhalla i fredags, lämna in den till polisen eller ring mig på 0400664873. Den har stort personligt värde för mig. **PAUL**

Att skilja på äppel och päron

■ I gårdagens nummer av Nya Åland skrev chefredaktör Nina Fellman en ledare om Nordea och Mermaid-masslån. Eftersom ledaren delvis grundade sig på ganska grova generalisationer och slutsatser vill jag här förtydliga och belysa saken med några fakta:

- Det som nu avhandlas i media och snart antagligen även i rätten är en specialprodukt, ett sk. Mermaid-masslån, riktat i tiden till en liten, specifik kundgrupp.

- Själva försäljningen och marknadsföringen av dessa har varit synnerligen begränsad och att därför ifrågasätta förtroende/säkerhet för vanliga banksparears del är definitivt att dra växlar på fel sak.

- Om det visar sig att banken handlat felaktigt så rättar vi oss därefter. Så måste vi

göra och även andra om man döms. Men att någon förlorat pengar på en placering kan inte automatiskt betyda att det är bankens fel, detta är viktigt att minnas.

- Allt detta får vi svar på tids nog, att spekulera och dra sådana slutsatser som görs här uppfattar jag inte som seriös journalism.

För mig som chef är förtroendekapitalet orubbligt och heligt.

Nordea och dess föregångare på Åland har förvaltat ålänningarnas pengar och finansierat våra viktigaste näringar i över 100 år. Långsiktighet och förtroende har alltid varit grundbultarna i vår verksamhet och kommer så att förbli.

Jan-Erik Rask
Kontorsdirektör Nordea

Demensavdelning behövs nu

■ Kan vi vänta längre på en demensavdelning vid De Gamlas Hem?

Demensföreningen på Åland har med stort intresse följt med planeringen av en demensavdelning vid De Gamlas Hem. Till vår stora besvikelse har vi nu noterat, att kommunförbundets styrelse har beslutat att stryka de medel ur budgeten för år 2010, som är nödvändiga för att förverkliga en demensavdelning.

Kommunförbundets fullmäktige har dock fortfarande möjlighet att tillrättalägga budgeten, så att de sedan länge pågående planerna för en demensavdelning äntligen kan genomföras.

Vid en så stor institution som De Gamlas Hem, finns det naturligtvis många bland de boende som har någon form av demenssjukdom. För att kunna ge dem den kvalitativa vård och omsorg de har rätt till, är en demensavdelning det bästa alternativet. Det är inte möjligt för personalen att kunna tillfredsställa de demenssjukas särskilda behov, och samtidigt ge de andra boende den vård och omsorg som de har rätt att få. Både de boende och personalen blir lidande, om inte vården och omsorgen

anpassas efter vars och ens enskilda behov.

Vi är väl medvetna om att varje kommun inte har möjlighet, att inom den egna kommunens omsorgsboende, kunna erbjuda separata enheter för dem som har demens. För att kunna ge invånarna i de olika kommunerna en jämlik vård, behövs det därför samarbete över kommungränserna. De Gamlas Hem som är kommunförbund för alla landskommuner utom Föglö och Saltvik, har nu de största förutsättningarna för att förverkliga en demensavdelning.

Därför, bästa fullmäktige för kommunförbundet De Gamlas Hem, när ni fastställer budgeten för år 2010, vill vi och hoppas vi, att ni nu ger utrymme för förverkligandet av en demensavdelning. Det är väl investerade pengar för framtiden, med tanke på alla invånare i landskapet, som redan har eller kommer att få en demenssjukdom, och som själva inte kan göra sig hörda i sak.

Styrelsen för Demensföreningen på Åland
demensrådgivare
Regina Österlund

Nytt namn på ölen

■ Stallhagen mjölksyrad, spendroppss!! kanske bör döpas om till...

Kjell

HÄLGE

debatt

MESSA NYAN

Sänd SMS/MMS till 0457-3234444

■ Borttappad tweed-kavaj på Indigo i lördags. Om någon har sett den eller råkat fått med den hem hör av er till mig på **+46736281124** så blir jag enormt tacksam.

■ Kan man vara i fyllan och villan fast man bor i lägenhet? **050.**

■ Trafiken förbi brobygget kommer inte att fungera! Öppna Svibyvägen så länge bygget pågår för genomfart. Eller varför inte gamla Hammarlandsvägen över flygfältet? **0457.**

■ Gud vad mamma 93 saknar Firarmix med Svarvar och co på fredagar. **040.**

■ Sjömän ligger ofta i hamn. **050.**

■ Köpte en burk pirkka-mjolk idag, vad snopen jag blev då denna lågprismjolk smakar minst lika gott som lyxvarianten från Jomala! **Mvh pirkka hädanefter.**

■ "Arg bilist", jag har upplevt precis detsamma som du. Tog en kvart vid Möckelöbron att ta sig över pga länge rött ljus och trafik från stan när vi hade grönt ljus. Kanske kunde vägen via Sviby vara tillgänglig för den som hellre vill köra runt Sviby. Självt kom jag för sent till bokad läkartid trots tidig start. **Hälsar en till arg bilist.**

■ Du som hittade min Certina klocka i Bollhalla i fredags, lämna in den till polisen eller ring mig på 0400664873. Den har stort personligt värde för mig. **Paul.**

■ Fatta att man inte vill betala dubbelt om man inte belastar dubbelt. Det är verkligen inte svårt att fatta att man ska betala när det kommer faktura från fogden, problemet är att förstå för vad och varför man skall betala dubbelt. Jag anser mig i min fulla rätt att kräva ett svar från våra beslutsfattare eller MISE. Så, varför är man tvingad att betala dubbelt för enkel tjänst? **Rättvisemärkt**

■ Kan man vara ökänd fast man bor på fastlandet? **0457.**

■ Hörde att Skarven måste ha 90 ton barlast på ena sidan för att ligga rakt.60 t vatten och 30 t inbyggd tyngd. Det betyder att den

Dagens MMS-bild

Världens finaste dotterdotter, Kiara. Bilden inskickad av mommo och moffa.

kommer att ligga för djupt när den är fullastad. Stämmer det? **0457.**

■ Om det är något ställe man inte ska panta flaskor på så är det Kantarellen. Maskinen krånglar varenda gång man är där. **H missnöjd kund.**

■ Hej du lilla goa trollunge! Börjar det inte bli dags att flytta hem till mej igen och ge mej en sista chans!? **N.**

■ Öppna landskap är väldigt överskattat. Precis som Lundells låt. **En som hör och ser.**

■ Du som har ÅLT XXX, körde kl 20.17 till Godby, du vet väl att det är 90 och inga 60. Kan du inga köra fortare så ta bussen. Om du tycker att folk som kör 90 utgör fara för trafiken så har du fel det är ni som kör så sakta som utgör fara i trafiken. **Mvh en som vet.**

■ Men herregud! Låt nu för tusan både muslimer, buddhister och ateister få vanlig religionsundervisning i de åländska skolorna ifall de vill det. Det är väl det, i särsklass, sundaste sättet att öka förståelsen mellan olika religioner på. Ökad kunskap ger mindre rädsla och bättre förståelse för olika trosuppfattningar. Nej, fortsätt på inslaget spår och stäng inte ute de som vill lära! **040.**

■ Du som köpte en stor gul radiostyrd bil på Röda Korsgårdens loppis i september, jag har "ratten". **Ring 0503280584.**

■ Vi saknar fortfarande vår helt gråa, kastrerade hankatt Elmer från Barlotagrand! Han har inga tecken eller vitt alls på sig men har extra klor på alla tassar. Ingen som sett honom? :(**0505327054.**

■ Du som såg din väninnas man! Varför messa Nyan när du ska messa din väninna. **Häls. Bränd.**

■ Finns flera här på Åland som jobbar med ungdomsfrågor som har egna supande/rökande härjande barn. Inte är det lämpligt att då försöka hålla ordning och reda på andras ungar samt sitta på utredande möten. **040.**

■ Mörkgrå katt hittad påkörd vid Lervik, ligger mitt emot sjöbodarna. **040.**

■ Varför har inte socialarbetarierna i Jomala kommun en personlig e-postadress? **0457.**

■ Mycket är surt om ö-spelens fest, hade sett fram emot den mycket men har ingen möjlighet att fara iväg på kryssning. Tror inte jag är ensam då den är en torsdagskväll. **Linda.**

■ Jag tycker inte det är fel att dricka som 14-åring. **Ung & smart.**

■ Var är det fäast på fredag? **13-åringen.**

■ Är Jesper i mk-ettan singel? **040.**

■ Plats kvar i lastbil för din häst till sadelutprovare i swe 28.11.intresserad ring **0408339032.**

■ Kommunalanställda skulle nog gärna betala för sin semester om vi fick stora bidrag. Äntligen blir det lite rättvisa, att vi vanliga arbetare slipper betala böndernas avbytare! **050.**

■ När man ser någon hängla med en minst 20 år yngre person så säger man grattis! **050.**

■ Trodde det var ett "halloween-upptåg" men det var ju lagtinget som var ute och busade! **Anonym skattebetalare.**

■ Till dig "ledsen och störd allhelgonafirare" Det var väl ändå lite överdrivet att påstå att det var en "massa" skällande hundar på och bland gravarna. Vad jag såg så var det bara 1 hund där och den var i koppel. Överdriv inte för att du själv blir störd. **0457.**

■ När jag läser skattetoppen blir jag lite ledsen. Ingen av dom jag skattar allra högst finns med. Ingen av dom fantastiska barnmorskor som gjorde förlösning och bb-tid till ett lyckligt minne. Ingen av alla underbara dagistanter som stöttat oss genom upp och nergångar, ingen otrolig lärare, eller tålmodig elevassistent som dag efter dag har gett kunskap till mina barn. Hoppas ändå att ni alla känner att utan er vore lyckan långt borta! Tror nog att det är fler som känner som jag. **En fundersam mamma.**

■ Det var ju som h.....e att vissa är så nyfikna på andras liv så dom måste bara på "sko" (det måste vara roligt det då) köra förbi var man jobbar och säga ner slyn, och om man råkar sitta ner och pusta ut en eller två gånger så direkt är man lat och inte gör något, skaffa er en hobby eller ett förbanna de liv och lämna andras i fred! **Mvh: skogmannen.**

■ Jippie jag är med i tidningen! **0457.**

■ Jippie! Två är med i tidningen! **0457.**

■ Hej mor jag är närmare än du tror. Var du nu bor. Föresten jag har en bror, och jag behöver nya skor. **040.**

■ "040"! Lervik båthamn är som den alltid varit, och har alltid fungerat bra. Så släng dej....! **Nöjd båtägare.**

■ Till dej som ville prova rida. Midgård islandssshästar i Tranvik har öppet hela november. Maxvikt 95 kg. **Mvh rytturen.**

■ Intressant! Många som får stora stöd är i inkomstoppen i sin kommun. **040.**

■ Du ledsen och störd allhelgonafirare, jag är glad att hundar får komma med till begravningsplatsen. Nu fick min hund komma med och tända ljus och tänka på sin husse också. Dom var bästa vänner och hade bott ihop i 8 år, jag tycker det var självklart att hon skulle få komma med. Hundar sörjer också, vet du. Hur är det med småbarn som springer och leker på gravarna, ska man förbjuda barn under en viss ålder, eller? **H. Adoptivmatte.**

■ Konstigt att man får bidrag om man har bra inkomst?! Kan någon förklara tack. **040.**

NYANS ROS

...till **Er** som trots att Ni gav mig personliga presenter och blommor, även skänkte en slant till hjälpbehövande och övriga nyttiga ändamål. Jag blev så glad när jag öppnade sparbössan och fann 190 Euro, att jag nu betalar in dubbla summan till Hoppets Stjärna för julpaket. En ros också för att Ni gjorde festen så trevlig. **Ingalis Siren.**

...till den **unga damen** som hjälpte upp och följde hem tanten som ramlade utanför Ålands radio. Rosor från **tanten.**

...till **festkommittén** för Ålands omsorgsförbund för en lyckad och rolig höstfest i vikingabyn. **Nöjd viking.**

... till **Maria Karlström** på Guldviva. Fantastiskt vilken finess och kreativitet det finns! Man blir glad! **Kund**

...vill jag ge till **dem** som aldrig fått en ros. För vi är alla värdefulla och alla behövs. **Medmänniskan.**

...till **Ålands Idrottscenter** i Godby för ett toppenläger, till **Tomas** på Eckerö Linjen för den fantastiska sponsringen och till **Karl-Ers Frukt** för alla vitaminer och till **Mormor Kristina** för den goda Ålandsspannkakan. **Tjejerna** från Täby Konstsim

ZITS

”Problemet ligger i ett samhälle där pengar i allt högre grad är det enda sättet att mäta värdet av ett beslut, kombinerat med en djup okunskap – inte bara om hur många finlandssvenskar det finns, utan om varför det är så viktigt att få leva på sitt modersmål.

MARIT AF BJÖRKESTEN I HBL

ledare

Nina Fellman

Epost: nina.fellman@nyan.ax

Telefon: 528 441

Span och Spån

Katarina Gæddnäs

En hyllning till november

November är en månad man kunde hoppa över eller som **Joe Labero** kunde trola bort ur vår almanacka. Så tycker många, så tänkte jag länge. Men man kan ändra sig. Jag har börjat gilla november.

November äger. November är en mycket vacker månad. I november får man vara just så sur, grinig och deppig som man innerst inne är. Man behöver inte förstå sig alls. Det regnar och ruskar. Svampen är blöt och lingonen ruttna. Man kan med gott samvete sitta inne på kvällarna.

Det är motiverat att tända ljus på köksbordet. I höstens bokskörd finns mycket att hämta. Man kan frossa i läsning hela kvällarna. Det åländska kulturutbudet är aningen mindre i november, än i juli, men bara lite.

Om det mot förmodan skulle finnas någon novemberdag utan regn så är naturen storslagen. Träden står som grafiska utropstecken mot en blygråhimmel. Dimman lägger sig som en fuktig yllefilt över fälten. Den friska luften kan avnjutas nästan i flytande form. Ingen månad är nyponen och rönnbären så röda som just i november. Sidensvansarna är på fyllan i bärbuskarna.

Det är hög tid att hänga ut fågelbrädet och bjuda småfåglarna på läckerheter. Som tack får man en gratis show, med både humor och spännande intriger alldeles utanför fönstret. En enda nyutslagen ros i trädgården väcker aldrig så mycket glädje och uppmärksamhet som just i november.

I november behöver man inte skämmas för att man slösar på veden, utan kan glädja sig åt ekonomiska fördelar med att elda i spisarna. Det konstanta lågtrycket trycker in lagom pustar med rök i huset så barnen får glädjas över "den mysiga doften". Självt gillar jag doften av torr ved som man får bära in i stora famnar. Extra bonus är alla intressanta småkryp som följer med veden in.

Äntligen får man börja gillra rättfällor av olika modeller. Den ena mer bestialisk än den andra, från minsta lilla, till stora rättburen. Varje morgon är det lika spännande att vittja fällorna.

I november måste man äta mycket och fet mat. Den goda medelhavsmaten är inget för november. I november är det enkelt och billigt att koka purjossoppa, rotmos och kalops. Den burgundiska köttgrytan jag tänkte mig i söndags fick bli måndagsmat för den kon var nog lika gammal och seg som jag känner mig.

Varje november skriver jag en krönika där jag citerar poeten Karl Vennberg: "November ger sitt årliga tecken. Nu gäller det att ha kloka vänner, förtrogna med det sinande ljuset".

Och just när jag skriver dessa ord flödar solen plötsligt in genom fönstret och idag är skrattpillret, familjeredaktörskollegan Nina S tillbaka på jobb. Tyskarna har sin oktoberfest. Jag tycker att vi nordbor skulle införa en novemberfestival, en hyllning till årets bästa månad!

Höga löner. Kapitalet bär mörk kostym. Någon nyhet är det inte, men skattetoppen ger samma besked varje år. Bilden är tagen på Ålandsbankens bolagsstämma i år. Foto: FREDRIK TÖRNROOS

Det kräver sin man att bli rik på allvar

Visst blir man avundsjuk när man läser skattetoppen?
Visst blir man irriterad över en massa?

Som att det är så få kvinnor på topp-listorna. Som att vissa kan få 80-procentiga löneförhöjningar samtidigt som andra får ge upp en 2-procentig dito för att hjälpa sitt företag ur en svacka.

Som att direktörlönerna tycks finnas i en egen dimension av verkligheten där de utvecklas i förhållande till varann men utan koppling till vanliga människors löner.

Avundsjuka är ingen produktiv drivkraft. Man blir mest bara grinig och elak och tycker att de högavlönades framgångar till stora delar är oförtjänt. Man muttrar. Risker är stor att man om man luftar sin avundsjuka betraktas med lätt överseende av dem som lyckats uppnå de högavlönade posterna.

Ja, ja, liksom. När du inte själv har fått, så...

Samtidigt finns det några intressanta vinklar på frågan, särskilt ur en feministisk synvinkel.

Som kvinna i arbetslivet blir man ständigt uppmanad att stå på sig, att kräva minst lika mycket som karlarna, att inte falla i kvinnofällan att ta hänsyn till andra förrän man kräver åt sig själv. Om man inte gör det är man en typisk mesig kvinna och får inte respekt av gubbarna som räknar status i pengar.

Egenskaper som i andra sammanhang är positiva, som lojalitet (med företag eller arbetskamrater), solidaritet, känsla för rättvisa

och proportioner eller allmän återhållsamhet blir dåliga, åtminstone om man vill ha framgång. Det är traditionellt typiskt kvinnliga egenskaper, ofta förknippade med svaghet och underordning och gruppmentalitet.

Paradoxalt nog ges stort ansvar till dem som minst tänker på eller bryr sig om andra, åtminstone ekonomiskt. Makten över andras löner och arbetsplatser ges åt dem som visat sig kallsinniga inför dem, och som är bra att agera för egen vinning.

Naturligtvis handlar det också om kompetensen att sköta sitt jobb, men det räcker inte. För att ta sig upp till de riktigt höga posterna måste man drivas av ett visst mått av egoism.

Det gäller alltså att antingen ge upp de höga posterna och de höga pengarna eller att ge avkall på egenskaper och värderingar som de flesta av oss, och särskilt kvinnor, uppföras att värdera högt. En god människa bryr sig om andra, sätter andra före sig själv (eller åtminstone jämsides).

En god människa vill inte nå framgång på andras bekostnad.

Nu vill jag inte säga att människor med höga löner generellt är onda eller giriga. Inte ens att det är oförtjänta pengar. Att vara chef för andra människor är krävande, och förutsätter egenskaper som inte så många besitter. Generellt är goda chefer en kolossal bristvara.

Det är bara så märkligt att just de egenskaper som gör dig till en god medarbetare, en god arbetstagare och en resurs för ditt företag på en lägre nivå, vänds i sin motsats när du blir chef eller vill stiga i rang.

Då ska du veta vad du är värd, och kräva det. Du ska inte jämföra neråt, utan uppåt. Du ska mäta och veta ditt värde i pengar.

Finanskrisen har lärt oss att det inte finns några gränser för hur mycket pengar en människa kan tycka sig vara värd, om någon är beredd att betala. Inget kan övertyga mig om att en minut av **Jorma Ollilas** tid är värd så mycket som han faktiskt får för den.

Ta gårdagens Nyan och dividera. Lönesättningen på chefsposterna har inget med arbetsinsats att göra, utan med andra mer laddade symboliska värden.

Inte är det särskilt ädelt att vara fattig, men det är förbaskat mig värre att vara rik.

Nina Fellman

KOMMENTERA LEDAREN PÅ

nyan.ax

Nya Åland

Grundad 1981.
Utkommer måndag, tisdag, onsdag, torsdag och fredag.
Medlem av Tidningarnas förbund.
Kontrollerad upplaga 2008:
7.349 ex.

FÖRLÄGGARE
Nya Ålands Tidningsaktiebolag
ADRESS
Pb 21, 22101 MARIEHAMN
Uppgärdsvägen 6
Öppet mån-fre kl 8.30-16.15
KONTAKTER
Tfn (018) 23 444 (kl 8.30-16.15)
Nyhets tips: Ring, skicka SMS eller MMS 0457 323 4444
e-post: redaktion@nyan.ax
Nya Ålands hemsida
www.nyan.ax

Annonssavdelning och administration: fax (018) 23 450
Redaktion: fax (018) 23 449
DISTRIBUTION
Vid utebliven tidning ring Posten tfn 22 777 vard kl 7-14 övriga tider telefonsvarare.
Nya Åland: tfn 23 444 vard kl 8.30-16.15.
REDAKTIONEN
Chefredaktör & ansvarig utgivare: Nina Fellman
fn (018) 528 441
nina.fellman@nyan.ax

Nyhetschef:
Anna Björkroos/Malin Tillström
tfn (018) 528 442
sport@nyan.ax
Politisk redaktör: Annika Kullman
tfn (018) 528 455
annika.kullman@nyan.ax
Familjeredaktör:
Patrik Dahlblom/Nina Smeds
tfn (018) 528 451
Kulturredaktör: Jan Kronholm
tfn (018) 528 466
kultur@nyan.ax

Sportchef: Maria Nykvist
tfn (018) 528 478
sport@nyan.ax
ANNONSSAVDELNINGEN
Delice Lindegren
tfn (018) 528 457
annons@nyan.ax
ADMINISTRATION
VD: Stefan Norrgrann
tfn (018) 528 447
stefan.norrgrann@nyan.ax
Ekonomichef:
Karin Lindqvist tfn (018) 528 446

Prenumerationer:
Margareta Sävstrand
tfn (018) 528 443
prenumeration@nyan.ax

TRYCKERI Consa Print Ab,
Mariehamn, ISSN 0359-1414

PRENUMERATIONSPRISER
Fortlöpande helår..... 189 €
halvår..... 97 €
kvartal 49 €

STOPPTIDER FÖR ANNONSER				
Publiceringsdag	Eller text & mindre annonser	Annonser större än 600 mm	Färg annonser	
Månd	fre kl 12	tor kl 14	tor kl 14	
Tisd	mån kl 12	fre kl 14	fre kl 14	
Onsd	tis kl 12	må kl 14	må kl 14	
Torsd	ons kl 12	tis kl 14	tis kl 14	
Fred	tor kl 12	ons kl 14	ons kl 14	

Target: onsdagar kl 12.00.
Tel. 0600-9-1219. 5,05 €+Isa

Kartorna i Nya Åland är publicerade med tillstånd av Lantmäterverket. © lantmäterverket, tillstånd nr 364.

M:HAMN 02.55 L 13.45	→ 07.00/08.15 → 19.15/20.15	M:HAMN 13.35 → 00.40 L
M:HAMN 23.55	→ 09.55/17.00	M:HAMN 04.15

Passagerare utan fordon/passagerare med fordon skall vara incheckad senast 30 min. före avgång
Transport till/från Mariehamn-Långnäs reserveras med båtresa

M:HAMN 04.25 13.45 00.45 L	→ 09.30 /17.00 → 18.15 /19.30 → 06.10 /07.10	M:HAMN 23.45 → 02.50 L → 13.35
-------------------------------------	--	---

Torggatan 14, tel 16 711 eller 0600 174552 mån-fre 8-21, lör-sön 10-18
(1,72€/besvarat samtal + alltid lns/msa)
www.tallinksilja.fi

Sthlm - Mariehamn - Tallinn
17.45 - 00.50 → 01.00 - 10.00
10.00 - 05.00 → 04.50 - 18.00

TALLINK
Check-in senast 30 min. före avgång
Torggatan 14, tel 16 711 eller 0600 174552
(1,72 €/besvarat samtal + alltid lns/msa)
www.tallinksilja.fi

ÅLANDSTRAFIKEN t o m 31.12.2009

ROSELLA måndag-torsdag		fredag-lördag		söndag	
M:hamn	Kapellskär	M:hamn	Kapellskär	M:hamn	Kapellskär
08.00 ▶	09.15	07.30 ▶	08.30	12.00 ▶	13.15
16.00 ▶	17.30	12.45 ▶	14.00	18.30 ▶	19.30
15.30 ▶	12.00	18.30 ▶	19.30	17.30 ▶	14.00
22.00 ▶	19.00	12.00 ▶	09.00	23.00 ▶	20.00
		18.00 ▶	15.00		
		23.00 ▶	20.00		

Buss Sto-Kap avg från Cityterminalen 1 h 50 min före fartygets avg. Buss Norrtälje-Kapellskär ca 55 min före fartygets avg. Även buss Kap-Sto (färdtid ca 1 h 20 min) efter fartygets ank. Bussen går via Norrtälje.

Kontakta vår resebutik för bussanslutning till Uppsala.

Åland-Stockholm dagligen		Åland-Finland dagligen	
ÅLAND	STOCKHOLM	ÅLAND	ÅBO/H:FORS
01.10 L ▶	06.30	03.30 L ▶	07.35 Åbo
04.35 M ▶	09.40	14.25 M ▶	19.40 Åbo
09.55 M ▶	15.30	23.45 M ▶	09.55 Hel
14.25 M ▶	18.55	14.10 M ▶	08.45 Åbo
14.10 M ▶	07.45	01.00 L ▶	21.00 Åbo
23.40 M ▶	16.45	04.25 M ▶	17.30 Hel
07.45 M ▶	18.00		
03.20 L ▶	20.10		

M = Mariehamn L = Långnäs

Billjettförsäljning, incheckning och ombordstigning avslutas 10 min före ord avgång.
Bokad bil skall vara incheckad och klar att köra ombord senast 30 min före ord avgång.

VIKING LINE

Storagatan 2, tel 260 11, bokn 262 11
www.vikingline.ax

ONSDAG 4 NOVEMBER 2009

| dagens ålänning | “Det bästa är att få ta hand om sin sköthäst”

Vi träffar **Tilde Enberg** och **Jonna Stolt** på Övernäs lågstadies skolgård. Tjejerna bor i Mariehamn och går i fjärde klass. När vi frågar Tilde och Jonna om deras fritidsintressen svarar de i mun på varandra att det är hästar som gäller. De har varit bästa vänner sedan första klass och deras gemensamma intresse gör att de spenderar väldigt mycket tid med varandra.

Hur länge har ni ridit?
–Jag har ridit fyra och ett halvt år och Jonna ett och ett halvt, säger Tilde.

Vad det bästa med att vara i stallet?
–Man får träffa gamla kompisar och även lära känna nya, säger Tilde.

–Vi brukar också baka och pyssla i stallet, men det bästa är ändå att få ta hand om sin sköthäst, tillägger Jonna.

Har ni tävlat någon gång?

–Jo, vi hade tävling söndags. Det var min allra första tävling, säger Jonna.

Bästisar. Jonna Stolt och Tilde Enberg är bästa kompisar och rider tillsammans. Foto: FRIDA JOHANSSON

Har ni funderat något på vad ni skulle vilja jobba med i framtiden?

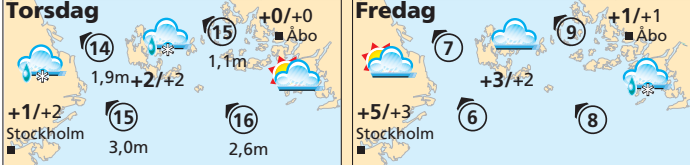
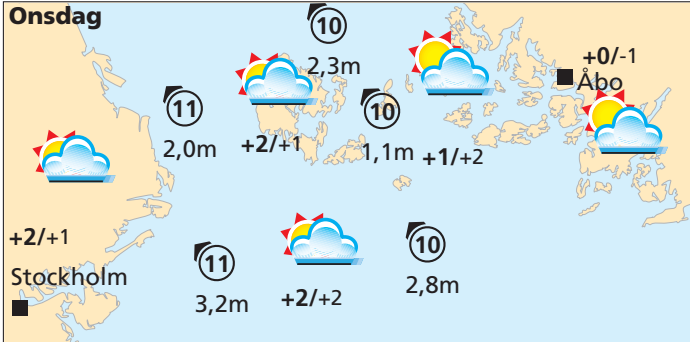
–Hästkötare och ridlärare, säger de båda utan att tveka.

–Men jag tänker också bli tandläkare, säger Jonna.

Och till sist, vem vill ni hälsa till?

– Vi vill hälsa till Vallas Emilio och till Flugan, de är våra favorithästar på stallet, säger de och ler.

JUTTA STOLT (PRAO)
FRIDA JOHANSSON (PRAO)

I går kl 14	temp.	moln.
Jomala	+6	☁☀
Åbo	+5	☁☀
Helsingfors	+2	☁☀
Stockholm	+7	☁☀

Nyhamn	+6	SSO	12
Märket	+7	SSO	14
Kumlinge	+6	S	8

Vattenståndet i går kl 14	
Föglö -20 cm	Åbo -23 cm

Solen i dag	Upp	Ner
Mariehamn	8:12	16:34
Helsingfors	7:52	16:14
Stockholm	7:16	15:46

METEOROLOGISKA INSTITUTET Vädertjänsten Tel.0600 10600 3,95 /min +Isa

Köttfärsbiffar

1 gul lök
1 morot
400 g nötfärs
1 tsk salt
1 krm svartpeppar
0,5 dl crème fraiche
2 msk smör

Skala och finhacka löken.

Skala och grovriv moroten. Blanda färsen med lök, morot, salt, peppar och crème fraiche till len jämn smet. Forma åtta avlånga biffar. Stek dem i smör i en stekpanna, 3 - 4 minuter på varje sida. Servera biffarna med potatismos eller pasta och grönsallad.

TIPSA 0457 313 4444 **MESSA 0457 323 4444** **RING 018 23444**

Följ sjövädret på **nyan.ax**

Nu är vi tre!

ESPLANAD KLINIKEN

VÄLKOMNA

Tandläkare Kitty
Tandhygienist Jonna
Sköterska Päivi

Storagatan 15. Tel. 19220
kitty@aland.net

Amorina Chocolaterie

Strandgatan 8 Mariehamn
tel 15 525

Fönster och dörrar

MONTERADE

I stil med ditt hus.

Ring och beställ gratis förevisning:

Tiivituote Oy
Stefan Toivola 020 7690 323

tiivi
www.tiivi.fi

Ett PRESENTKORT åt far

Så får han själv välja.

SERVICE FÖR DIG

HOLMBERGS

TEKNIK • KVALITET •

Godbyvägen tel. 23 555 www.holmbergs.ax • Mån-fre 7.30-17.00 Lör 9-14

Till **FARS DAG** och många andra dagar...

- Fodrad **FLEECE** jacka med löstagbara ärmar 36€
- FLANELL** pyjamas från € 19,90-68,50
- NATTSKJORTA** i flanell
- Trikåpyjamas, tygpyjamas, pyjamasbyxor
- Bad-/morgonrockar

+ mycket mera i alla prislägen som passar pappa!

Hillings

TORGAT 15, TEL. 19 160
Vard. 9.30-17.30, lörd. 10-14

MUS?

Med Topo Stop får du snabbt bort möss och andra gnagare i ditt hus

Bekvämt, hygieniskt och för gott!
Kan det bli bättre?

Nu med utökad unik återköpsgaranti: 2 års öppet köp!

Manelius Agenturer

Smedsgränd 3 • 22100 Mariehamn • tel 0400 522 321
www.manelius.com